30 de gener de 1933
Barcelona

la rambla

(esport i ciutadania)

...Sí, però primer Catalunya!

Any IV. — Número 160 | Redacció i Administració: Rambla Canaletes, 13, pral. — Telèfon 14757 | Impremta: Bot, 21 — Telèfon 13000 | Preu: 20 cèntims

Consideracions a la crisi

per JOSEP M.ª MASSIP

Catalunya autònoma

La nostra confiança en Don Francesc Macià

Aquests dies s'ha produït un fet, desagradable per a la democràcia catalana, que no volem deixar de recollir. Amb motiu de la darrera crisi de la Generalitat, el nom del seu honorable President, D. Francesc Macià, ha pogut ésser objecte de discussió. No per la persona en si, naturalment, sinó per la seva intervenció en la crisi.

Sigui la que es vulgui aquesta intervenció, en la qual, per raons elementals, havia de tenir participació Don Francesc Macià, cal que tots els catalans reiterem una vegada més la nostra plena i cordial confiança en la seva persona i en la seva alta jerarquia.

Com sempre, per resoldre la crisi i per formar el nou Consell de la Generalitat, d'acord amb les facultats que li confereix l'Estatut aprovat per les Corts Constituents, Don Francesc Macià no pot haver tingut altra preocupació que la de l'interès de Catalunya, que està per sobre dels homes i dels partits.

Sobrerament, en el curs de tota la seva noble vida, ha demostrat l'illustre President de Catalunya quin era el seu primer interès i el seu primer afecte perquè ara, a través dels últims fets polítics pugui suposar-se res, pugui insinuar-se—com ha fet algú, amb lamentables intencions — que Don Francesc Macià es mou per altres interessos que els de la pàtria autònoma i de la democràcia republicana.

Una vegada més els ciutadans catalans hem de reiterar la nostra plena confiança, la nostra cordial identificació, la nostra lleial adhesió incondicionada en la persona illustre del President de Catalunya. Avui com ahir, en aquesta circumstància d'avui, com en les que puguin produir-se en el curs del desenrotllament polític de la Catalunya autònoma — que és una realitat gràcies a ell — Don Francesc Macià obrarà per l'interès suprem de Catalunya. La interpretació no podrà llevar-ne, en cap cas, la sincera i fecunda lleialtat de tota una vida dedicada a la realització d'un gran ideal català i democràtic.

Crisi

Crisi al Govern de la Generalitat de Catalunya. Al cap d'un mes de constituït es produeix la separació de quatre consellers i llur substitució. El fet, amb totes les seves repercussions, és en el primer pla de l'actualitat catalana. Evidentment, és tema de comentari i de discussió. Agradable o no, cal acceptar-lo així.

I em semblaria un profund error que per "governamentalisme" es fes el silenci entorn d'un afer politic d'aquesta importància. LA RAMBLA és governamental, en el bon sentit de la paraula, i sense abdicar per res de la seva absoluta independència política. Això ho sap tothom. Jo sóc, en principi, governamental. Però aquest fet no pot ésser suficient per justificar, davant del primer Govern català en crisi, un silenci que seria nociu, sovint, i mal interpretat, sempre.

Acceptat per endavant el fet de l'absoluta confiança que el President de la Generalitat i el nou Consell ha de merèixer-nos, em crec en el deure de periodista i de ciutadà d'escriure uns comentaris a la crisi. Ho faig, sí, sobre les estimades pàgines de LA RAMBLA, però amb l'expressa responsabilitat del meu nom.

La personalitat dels quatre consellers dimitits

No és aquesta l'hora de descobrir la personalitat dels quatre consellers dimitits, els senyors Lluhí, Xirau, Terradelles i Comes. Hi ha llur actuació anterior a la República; llur decisiva influència en l'organització de la "Conferència d'Esquerres", de la qual sorti l'"Esquerra Republicana de Catalunya", força decisiva en la revolució sota la bandera de don Francesc Macià; llur gestió — que he viscut hora per hora — en la discussió de l'Estatut a les Constituents, fins al punt de poder atribuir-los un paper decisiu en l'aprovació de la llei autonòmica; llur neta conducta de republicans d'esquerra; llur joventut — factor important en aquesta hora de lluita i de desgast —; llur capacitat de treball; llur preparació, i, finalment, llur recent gestió en els llocs respectius del Consell de la Generalitat.

Un greu error de tàctica política

Davant d'aquests fets — que ningú no negarà, perquè no és possible — i prescindint de tota altra consideració de partit — no pertanyo a l'Esquerra —, d'ideologia, d'afecte personal, vull afirmar que la sortida dels senyors Lluhí, Xirau, Terradelles i Comes del Consell de la Generalitat em sembla un greu error de tàctica política del partit que disposa de la majoria parlamentària a la Cambra catalana i que, evidentment, amb la seva reunió de dilluns passat donà estat oficial a la dimissió.

Un greu error, insisteixo. Humbert Torres, aquesta alta figura de la política democràtica de Catalunya, el posà de relleu en el seu discurs davant l'Assemblea. Més greu si es considera que la majoria parlamentària es pronuncià més que per convicció política per interessos de partit que, de cap manera, havien de projectar-se sobre les institucions de Govern de la Catalunya autònoma.

Aquesta vegada la majoria s'ha equivocat lamentablement. Es precisament per patriotisme que s'ha de parlar amb aquesta cruesa.

S'ha equivocat en allunyar del Govern uns homes de positiva capacitat, coneixedors a fons dels problemes legals de l'autonomia perquè els han viscut un per un en la seva tramitació a les Corts de la República.

S'ha equivocat perquè amb el canvi — sense tractar de comparar ningú — es produeix una pertorbació perillosa en la marxa de les institucions de Govern al cap d'un mes de funcionament.

S'ha equivocat perquè Catalunya ha vist amb la natural alarma la substitució d'un Govern que sabia recolzat per una majoria parlamentària absoluta, i al qual havia escoltat, pocs dies ha, la lectura d'una declaració ministerial ponderada, serena, factible i democràtica.

S'ha equivocat perquè la crisi pot significar, i significarà, un llarg retard en el traspàs de determinats serveis de l'Estat a la Generalitat. Per exemple, el d'ordre públic.

S'ha equivocat perquè per a la normal realització de l'autonomia és absolutament necessària una compenetració entre el Govern de la República i el de la Generalitat. Aquesta compenetració existia fins dilluns passat, i no sabem si existeix avui en la mateixa proporció.

Diferències d'apreciació

Evidentment, prescindint de les motivacions interiors de partit que han portat a la crisi, hi ha hagut entre els consellers dimitits i la majoria parlamentària de l'"Esquerra" una diferència d'interpretació entre éls que han d'ésser en el text legal de l'Estatut inter r de Catalunya — que té en estudi la Comissió — les facultats presidencials de la Generalitat i les atribuïdes al Govern. Mentre uns opinen que cal atribuir a l'honorable senyor President les màximes facultats, altres — en aquest cas els dimitits — entenen que convé no sotmetre'l a les incidències de la lluita parlamentària, que no faran altra cosa que minvar el prestigi de la seva autoritat.

Sense voler penetrar en el fons de la qüestió — jo opinaria com els consellers dimitits — he d'assenyalar dos fets:

a) que quan el senyor Lluhí expressà els límits d'aquestes facultats en el discurs de presentació del primer Govern, la majoria, que coneixia prèviament el discurs del cap de Gabinet, aplaudí les seves paraules, i

b) que l'opinió personal de la immensa majoria de diputats de l'"Esquerra" coincideix en definitiva amb el criteri dels consellers dimitits. No m'estranya la coincidència — que en definitiva tendeix a enfortir el prestigi i l'autoritat presidencial. El que m'estranya és la inconseqüència de negar la confiança a uns consellers que sostenen precisament un punt de dret polític amb el qual la majoria se sentí públicament identificada en el Parlament, i segueix sentint-s'hi individualment en la conversa privada.

Lluita interna?

Aleshores un no té altra explicació clara als fets produits que la següent, que em formulava fa pocs dies un diputat de l'"Esquerra":

—Sí, en realitat és una lluita personal dintre el Partit...

I bé. Per lamentable que sigui aquest fet, amb clares aparences de realitat, no pot ésser silenciat. Al contrari, convé a Catalunya, i convé a la mateixa "Esquerra" que aquest camí sigui rectificat immediatament. De cap manera ha d'ésser possible que els fets interns dels partits polítics es projectin sobre la vida de les institucions de Govern de Catalunya. Pensi seriosament en això l'"Esquerra Republicana". Es el meu afecte — no pas afany de derrotisme ni interès de cap mena — el que dicta les meves paraules. Per sobre de les persones, per damunt dels grups, més enllà dels plets de partit, cal que hi hagi un interès i un afany, als quals s'ha de sacrificar tot. I aquest interès i aquest afany no són altres que els de la Catalunya autònoma. En cap cas — per greus que siguin els motius d'ordre interior en els partits— podem exposar-nos a donar un principi de raó al senyor Royo Villanova. Per damunt d'ell, i per

CARLES PI I SUNYER,
nou Conseller Delegat

damunt de tots nosaltres, hi ha un nom i una obra a realitzar. Si l'"Esquerra" vol respondre a la responsabilitat d'aquest nom i d'aquesta obra, ha d'evitar que els seus afers interns es projectin, com ha passat ara, sobre Catalunya.

El nou Govern

En general em sembla — ho dic amb plena convicció — un Govern absolutament digne de l'anterior. Alguns noms, començant pel del seu President, el meu amic Carles Pi i Sunyer, són una segura garantia de capacitat i de responsabilitat. No hem perdut res en la seva formació. Simplement hem deixat de guanyar. La seva gestió haurà d'ésser doblement laboriosa, en el sentit d'haver de continuar una obra començada i haver de recomençar la feina de contacte i de relació amb el Govern de la República, trencada amb la crisi en algun aspecte, i, al mateix temps, recuperar — i això estic segur que serà aviat aconseguit — la pública confiança.

Pensi's que no ha estat un canvi de situació política ni un desplaçament de vots parlamentaris. Per això em refereixo a la confiança pública. Es lògic que un Govern entri en crisi quan es produeix un fet parlamentari contrari a aquest Govern. Ara no ha estat així. Fatalment el nou Govern s'ha format en un ambient de certa artificiositat. Estic segur, repeteixo, que aquest fet serà superat ràpidament i que sense solució de continuïtat es recobrarà la confiança del país. Els noms que integren el Consell són avalats de prou mèrits — assenyalo, dels nous consellers, Carles Pi i Sunyer, Pere Coromines i Josep Irla — perquè pugui predir-se amb joia una tasca eficient, serena i democràtica.

Certes campanyes periodístiques

Una prova més de l'error de tàctica política assenyalat al començament pot trobar-se aquests dies en certes campanyes — a pretext de comentari — d'un determinat sector de Premsa catalana. Es clar que un és molt jove i encara li falta experiència de certes coses. Però el que ha passat és inconcebible d'un punt de vista d'ètica política. Em sembla natural i lògic que la crisi hagi estat comentada. M'ho sembla el que hagi estat aprofitada pels adversaris per atacar i per situar-se. M'ho sembla, encara, la posició dels que han tractat de buscar-ne conseqüències per envestir contra el règim i contra l'autonomia de Catalunya.

El que no entenc, ni crec que ho entengui gairebé ningú, és que des d'un periodic enemic de l'Esquerra — "de la Generalitat se'n sortirà per anar a la presó o al manicomi...", recordeu? — es canviï sobtadament de tàctica per acarnissar-se amb el caigut; per atiar els problemes interns d'un partit amb el qual no es té res a veure; per agreujar la situació existent, com si no hi hagués pel mig els interessos de Catalunya, i per dedicar, de cop i volta, després de campanyes que són a la memòria de tots, un rosari d'elogis inexplicables, d'insinuacions i de somriures a qui fins avui s'havia presentat com a un enemic o com a un inconscient.

Com ha anat això? Què significa aquest doble joc? Algú ha parlat de maniobres d'alta envergadura política. Si h odeixéssim a petites intrigues personals, potser estaríem més en la realitat. Hi ha una mena d'ambicionetes que no passen de l'heroïcitat d'acomiadar dos companys de Premsa que han dit sinceràment llur convicció política i que han marcat una posició que després de l'expulsió, honradament, no pot seguir-se sense caure en la més trista de les negacions...

Una lliçó

Una lliçó queda, essencial, de la passada crisi, per damunt de les seves incidències polítiques i de les seves circumstàncies de partit. Es aquesta: la necessitat urgent que en l'Estatut interior de Catalunya — que té en estudi i a punt de dictaminar la Comissió parlamentària corresponent— es perfilin d'una manera molt concreta, sense lloc a dubtes, les facultats presidencials i, en el cas de delegació en un conseller, els límits d'aquesta funció i de la seva responsabilitat. Mentre sigui possible la vaguetat d'ara — no pot precisar-se on comença i on acaba el President de la Generalitat, en la seva funció executiva, ni el Conseller delegat — el perill d'una diferència d'apreciació subsisteix a cada moment, amb les conseqüències inevitables, un aspecte de les quals hem hagut de lamentar amb la crisi.

Per respecte a l'alta representació del President de Catalunya, i per desig que l'activitat del Consell Executiu sigui una realitat positiva i eficaç, cal que el Parlament català es pronunciï en aquest sentit. I amb tota la urgència possible.

* * *

Voldria escriure un resum de la crisi de la Generalitat. No crec que sigui necessari. Ha tingut conseqüències, i han d'ésser a la consciència de tothom amb sentit de la responsabilitat que implica la política neta i la governació d'un país autònom.

Millor que no s'hagués produït. Però, ja que és un fet acomplert, jo recomanaria, amb tot l'afecte que em mereix l'"Esquerra" i l'alta jerarquia de don Francesc Macià a la Presidència de la Generalitat que es talli d'aci endavant tota possibilitat que les qüestions internes d'un partit es projectin, per pertorbar-la, sobre la vida de les institucions de Catalunya.

La democràcia és exigent, perquè es fonamenta en un fet tan subtil com la pública confiança: una de les seves exigències essencials és el sacrifici dels personalismes i dels interessos de grup, per nobles que siguin. Abans, sempre abans, hi ha els interessos de Catalunya.

Ho digué Humbert Torres, viva consciència de la democràcia republicana, en el seu discurs a la majoria parlamentària reunida dilluns passat per discutir la gestió de quatre consellers aleshores dimissionaris i avui dimitits...

EL NOU CONSELL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA REUNIT SOTA LA PRESIDENCIA DE DON FRANCESC MACIA

(D'esquerra a dreta: Casals, Coromines, Pi i Sunyer, Macià, Gassol, Selvas i Dencàs. El senyor Irla, com se sap, es troba malalt a Sant Feliu de Guíxols.)

(Foto Sagarra)

Catalunya autònoma

El nou Consell de la Generalitat

Com saben els nostres lectors, després de la crisi produïda el dilluns passat en el Govern de la Generalitat, el nou Govern de Catalunya ha quedat constituït així:

Presidència i Finances: **Carles Pi i Sunyer**

Governació: **Josep Irla**

Justícia: **Pere Coromines**

Cultura: **Ventura Gassol**

Treball i Obres públiques: **Francesc X. Casals**

Agricultura i Economia: **Joan Selves Carner**

Sanitat i Assistència Social **Josep Dencàs**

LA RAMBLA, tot i lamentant la crisi que, en aquests moments, representa un trasbals i una extorsió en el normal desenrotllament de les funcions de govern de Catalunya, saluda amb tot respecte el nou Consell de la Generalitat, organisme rector del règim autonòmic. Els noms que el componen són, com els que figuraven en el primer Govern, una garantia de serenitat i de ponderació en aquests moments del traspàs de serveis, en els quals s'han de posar en marxa els delicats ressorts de la governació autònoma.

Ni caldria insistir en l'especial afecte que ens mereix per innombrables motius, la figura del seu President i Conseller Delegat, el nostre amic Carles Pi i Sunyer. La seva gestió exclusiva en el Departament de Finances ha adquirit prou relleu perquè calgui ara fer-ne un nou elogi, que, altrament, podria semblar interessat. El seu discurs de dijous passat al Parlament vingué a confirmar, tant com la seva capacitat política, el seu profund patriotisme i el tremp cívic d'un home que ha sabut supeditar-se a tot, els suprems interessos d'una Catalunya segura dels seus destins i conscient de la seva jerarquia civil.

Tots els nous Consellers mereixen igualment el nostre respecte millor, i el de tots els catalans. Prescindint dels vells consellers, la labor dels quals és un fet indiscutible, subratllem especialment, com una nova garantia d'eficàcia, d'experiència i de capacitat, la presència en el nou Govern de la Generalitat dels senyors Pere Coromines, Josep Irla, a Justícia i Governació. El vell polític barceloní i el prestigiós militant de Girona—amb noble executòria civil i tècnica, d'un i altre — responen amplament per l'obra a realitzar.

D'altra banda, la presència en el nou Consell de dos homes de les noves promocions—Joan Selves Carner i Josep Dencàs — que han viscut a fons el trasbals del canvi de règim i la batalla per l'autonomia catalana, representa per al nou Govern una garantia més de dinamisme i d'ambició liberal i catalana.

Amb plena confiança en la seva obra, saludem el nou Consell de la Generalitat de Catalunya.

Diàleg confidencial

Polítics, funcionaris i periodistes

per CARLES SOLDEVILA

—Escriviu poc de política.

—Poc, per no dir gens.

—No us interessa?

—Com a activitat personal, no gaire; com a plet en què, vulgui no vulgui, es discuteixen afers que m'afecten força; com a espectacle en què es palesen els vicis i virtuts humans, molts.

—¿Aleshores per què no comenteu d'una manera concreta i directa, com anys enrera, les vicissituds de la vida pública?

—¿Molt senzill: perquè no puc. Oblideu, potser, que sóc funcionari públic i que per causa del meu càrrec em trobo com si diguéssim entre bastidors?

—Bé: de funcionari públic en sóu fa molts anys. I si abans teníeu una ploma àgil i expedita per a distribuir blasmes i elogis, advertiments i reserves, no veig perquè ara hàgiu de tancar-vos en un mutisme sibil·lí.

—Tampoc us costarà de comprendre. Anys enrera—, els anys no passen en va!— anys enrera tenia càrrecs que no m'obligaven a conviure íntimament amb les divinitats de l'Olimp; la meva feina interferia poc amb la tasca política. Ara és diferent. Si comentés amb la meva natural desimboltura els esdeveniments, és segur que hom m'acusaria de violar no menys que el secret professional.

—Bé; voleu dir? Per molt funcionari que sigueu, no heu deixat pas de ésser ciutadà com qualsevol altre. Comprenc que en els vostres escrits no aprofitéssiu gens aquelles anècdotes que el vostre càrrec us obliga a conèixer, però ¿quina dificultat hi ha perquè comenteu els fets que circulen lliurement pels diaris?

—Oh, no us escarrasseu. Es difícil de fer aquesta divisòria entre les coses polítiques que conec per causa del càrrec i les que conec pels mitjans ordinaris d'informació. Es difícil per a mi mateix i per als altres; és francament impossible. No em veig amb cor, ni crec que s'hi vegi ningú, de fer la filigrana que em demaneu.

—¿Us deu recar, tanmateix, de no opinar categòricament sobre les coses que passen en el nostre incipient Estat?

—No ho nego. La inèrcia de tants anys de franc parlar m'amoïna alguna estopa. Tinc contret el vici de formular sentències i davant alguns fets particularment excitants, el cor se me n'hi va... De vegades, fins em fa l'efecte que el parer que jo emetria fóra diferent de tots el que donen els altres... Però això, naturalment, són filtracions de la vanitat que cal suprimir amb energia. El fet és que, realment, si pogués escriure amb la mateixa llibertat que anys enrera, no deixaria de comentar tot el que fos comentable, passés en l'espera que passés.

—Ah, veieu?

—Què voleu que vegi? El meu problema és ben simple i no té altra solució que la que jo li dono: triar. O bé un home fa de funcionari, i aleshores abandona el comentari polític, o bé fa de periodista polític, i aleshores dimet el seu càrrec de funcionari.

—Oh, no digueu heretgies! En altres països tal vegada la vostra doctrina és viable, aquí, no, de cap manera. ¿Voleu oblidar que el noranta per cent dels periodistes són funcionaris? ¿No sabeu de sobres que la misèria general no permet que els pares de família es consagrin a una sola d'aquestes professions?

—No oblido res de tot això. Ho tinc presentíssim. Però el fet que la meva doctrina no sigui viable no vol dir que no sigui bona i salutífera. Sempre i a tot arreu, la coexistència de dues subordinacions serà un mal; la necessitat d'acontentar o almenys de no ferir una política dominant alhora de seguir les directives d'un diari que pot ésser independent o de l'oposició, sempre serà una feina poc brillant i poc bella. ¿No us sembla?

—Sí, es clar; agafant el problema sota l'aspecte de la moral pura i absoluta teniu raó, però dins la relativitat de les coses humanes, reconegueu que no és pas cap crim ni cap disbarat que l'home que guanya tres-centes pessetes al mati fent de mecanògraf en una oficina pública, a la tarda se'n guanyi dues-centes més fent informació en un diari — sigui de l'oposició o governamental!

—No és cap crim, efectivament. Però no cal elevar el debat a les regions de la sublimitat per reconèixer que fóra millor que aquest home que dieu no es trobés obligat a bifurcar així les seves activitats. D'altra banda, el meu cas no té paritat amb el del mecanògraf del vostre exemple, que pot perfectament no córrer el risc de violar cap secret, ni de cometre cap indelicadesa, ni de minvar la confiança que és consubstancial a l'exercici de certs càrrecs...

—Alto! Heu parlat de la confiança i em sembla que no heu pogut pronunciar una paraula més perillosa.

—Per què?

—Perquè si exigiu que els funcionaris, que certs funcionaris inspirin confiança, tornarem insensiblement, però de pressa al règim del favor i de les cessanties a la manera vuitcentista. Cada governant voldrà que l'assisteixin homes "de confiança", i aleshores resultarà que cada quatre dies trontollaran les jerarquies burocràtiques.

—Ara sóc jo el que us crido: "alto!". La confiança que invoco no té res a veure amb la que acabeu d'esgrimir. La sola, l'única confiança que el governant polític pot exigir del funcionari, és la confiança en la seva lleialtat, discresió i competència. Res més. De les seves idees polítiques, socials o religioses no n'ha de fer res. ¡Es la constitució de la República la que ho diu! Però encara que no ho digués basta tenir dos dits de front i dos grams de sentit constructiu per a proclamar aquest postulat liberal i democràtic. La "confiança política" és exigible als secretaris particulars, als consellers àulics, però no pas als funcionaris públics, servidors de l'Estat. Ja sé que aquest mot — confiança — esdevé en mans de determinades persones una daga florentina que desembarassa notablement el camí de l'arbitrarietat. Això no impedeix que tingui un sentit ample i noble. ¿Fins en política, veieu? Hi ha casos que té aquest mateix sentit que jo aplicava a les relacions entre governants i funcionaris. Es el sentit que va donar-li Raymond Poincaré, President de la República, quan va cridar a consulta Georges Clemenceau. "Per què em crideu?—va rondinar malhumorat el Tigre, temps ha renyit amb Poincaré—. No sóc pas el President del Consell, jo..." El suprem magistrat de la República elevant-se a l'alçada de les circumstàncies va respòndre-li somrient: "¿Peró qui us diu que no ho pugueu ésser"? I efectivament el director de "L'homme enchaîné", enemics personal i política del President Poincaré, va esdevenir el Cap del Govern en l'hora més crítica de la guerra. Es evident que el primer tenia en el segon una confiança ferma, però no ho és menys que li mancava aquella mena de confiança de via estreta que es fonamenta sols en l'amistat particular, en la camaraderia i en la presumpta docilitat. En fi, que en política no s'acudi a la confiança que podríem qualificar de magnànima, sinó en els casos aguts, en els moments suprems, és just i comprensible. Però, en les relacions entre polítics i funcionaris és aquesta confiança — confiança incolora — l'única que es pot exigir, perquè és l'única compatible amb l'honor i amb la vida de la República.

Conseqüències de la Revolució

El cas del Liceu

per DOMÈNEC GUANSÉ

A desgrat del "boicot" dels comtes i marquesos, el Liceu ha obert les portes, i, segons l'afirmació de les persones enteses, artísticament la temporada no desdirà gens de les més brillants.

Peró no ens enganyem. No ens fem ilusions que podrien ésser perilloses i fins posar-nos una mica en ridícol. El problema del Liceu ningú no se l'ha plantejat encara sinceramente. Uns no han pensat sinó en l'aspecte sentimental, en el personal que en viu i que si el Liceu plega queda a la misèria. Altres ho han agafat com una qüestió d'amor propi per a la ciutat i han cregut que sense Liceu Barcelona veuria minvat el seu prestigi. Així hom ha volgut fer-lo viure de totes passades. Hom l'hi ha aplicat unes injeccions de cafeïna, d'oli camforat o del que sigui — optimisme o diners. — Però el misteri de la vida artificial no ha estat descobert encara i hom no podrà perllongar gaire aquesta vida. Ja veureu com, passat el període d'optimisme, es tornarà a presentar amb tota cruesa el problema del Liceu, el problema de la seva vida i de la seva mort.

I és que al país ha passat una cosa de la importància de la qual sembla, de vegades, que no s'adonin ni els mateixos que l'han provocada voluntàriament. El país ha passat per una revolució: és a dir, que han estat capgirats els sentiments i les idees dominants. Tot el que es vulgui fer, doncs, amb eficiència, ha d'ésser vist a la claror de les noves idees. Tot el que sigui alimentat amb idees velles, tot el que vulgui inspirar-se en els costums d'abans, és comdemnat a viure de precari o a morir.

I bé, un dels objectius immediats i més reeixits de la revolució, ha estat la supressió de l'aristocràcia. A Caseus privilegis i del seu poder. A Catalunya, a Barcelona, aquest aspecte de la revolució no és, certament, tan vistent com a Sevilla o a Madrid, per exemple. L'aristocràcia no tenia ací ni una influència tan directa ni hi vivia amb tant d'esplendor. Però de totes maneres la seva influència, ací com allí, ha estat tallada en sec. Ha perdut tot contacte amb la vida oficial i ha quedat en una mena de penombra vergonyant, sense poder i sense força.

Però si la revolució, si la democràcia triomfant ha engolit l'aristocràcia, hem d'afrontar amb decisió serenitat les conseqüències. Tota desaparició, no ja d'una classe, ans d'un estament qualsevol, provoca desplaçaments, desequilibris socials uns esperats i previsibles, altres inesperats. El dia, per exemple, que suprimim l'exèrcit, hauran de plegar moltes fàbriques d'armes. El dia que desapareixi el clergat, hauran de plegar els fabricants d'imatges antiartístiques. Això, encara, no ens na d'impedir que treballem perquè aquests estaments desapareguin...

Però en fi, el Liceu era mantingut, en realitat, per una aristocràcia més o menys avariada o pervinguda, i per aquest sector de l'alta burgesia que havia fet causa comuna amb l'aristocràcia; que esperava esdevenir aristocràcia ella mateixa amb l'obtenció de títols mitjançant el favor del rei o d'enllaços matrimonials. Lògicament, doncs, era d'esperar que si hom destruïa o arreconava aquesta classe, les institucions com el Liceu haurien de sofrir un cop molt rude.

Cert que els ex-aristòcrates i tota la trepa dels monàrquics han volgut fer entendre que si es desentenien del Liceu era precisament a manera de revenja. Hom ho ha cregut i hom ha cuitat a respondre'ls que ni per mantenir el Liceu no els necessitàvem. Res, però, d'això no és exacte. Si l'aristocràcia s'hagués sentit forta i no desmoralitzada, ferida de mort, s'hauria comportat d'una manera totalment oposada.

En lloc de desertar del Liceu i d'altres llocs semblants, s'hi hauria mostrat amb més luxe, amb més esplendor que mai. Les seves revenges haurien estat d'una altra mena. Haurien fet elevar més el preu de les llotges i de les butaques per limitar certes concomitàncies. Haurien pres mesures més restrictives d'etiqueta. Haurien rebut no sols amb eloqüents silencis les autoritats populars, ans haurien trobat mil maneres subtils de fer-los sentir el seu menyspreu, fins d'isolar-se'n d'una manera altivola.

Desertar simplement vol dir que no són forts. Que no saben fer sensible llur superioritat en cap aspecte. Ja feia temps que no podien imposar un gust, perquè el gust venia imposat de les galeries altes, on eren fets i desfets els ídols. Ara han vist que no podien imposar ni un to; que no desvetllaven ni admiració ni curiositat de cap mena; que no inspiraven altra cosa que menyspreu. I que per més guarniments i plomalls que portessin, no eren sinó la riota del poble. Potser àdhuc han tingut por d'algun gest venjatiu...

Han desaparegut simplement perquè han mort. Però ara el nostre error seria de voler substituir aquesta aristocràcia per una paròdia d'aristocràcia nova. Fóra un esforç generós, ja que hom voldria, amb aquest esforç, salvar uns quants artistes i obrers de la misèria, alhora que el prestigi artístic de la ciutat. Però, reeixirien? No cal pensar-hi gaire per adonar-se que la vida del Liceu seria així completament artificiosa i de poca durada. Una revolució vol dir, molt més que un canvi de persones, un costums nous.

¿El Liceu, doncs, ha de desaparèixer? Hom pot salvar l'art, hom pot salvar els artistes. Però el Liceu, el que ha estat el Liceu, és condemnat. Un règim nou, un estil nou, s'imposa. No pot ésser que el Liceu — ni cap espectacle artístic — visqui a base d'uns senyors o pseudo-senyors que paguin molt per anar-hi a lluir i d'altres que paguin per anar-hi a escoltar, a sentir una mica d'art.

DOMENEC GUANSE

ELS QUE SE'N VAN

Ernest Ventós ha mort

Jove encara, a l'edat de treintanou anys, ha mort aquest migdia el primer tinent d'alcalde del nostre Ajuntament, Ernest Ventós.

Ernest Ventós, en ésser elegit regidor per Barcelona en les memorables eleccions del 12 d'abril, no era era pas un desconegut entre els homes d'esquerra a Catalunya. Ja a la seva primera joventut havia militat al costat d'aquell gran home que fou Eduard Lairet. En caure aquest víctima dels odis que envaien Barcelona, Ernest Ventós, continuant les petjades d'aquell revolucionari, seguí essent home d'esquerra i disposat sempre a lluitar per l'alliberament del poble. Fou, de llavors endavant, un seguidor polític del senyor Companys.

En venir la Dictadura es distingí sempre per la lluita aferrissada que menà contra aquell règim oprobiós. A Barcelona formava gairebé sempre part dels Comitès revolucionaris al costat dels homes que avui dirigeixen la política a Catalunya. Es distingí sobre tot pels serveis prestats com agent d'enllaç entre els homes que formaven el Comitè revolucionari a Barcelona i els de Madrid. Foren molts els que tinguérem ocasió de fer la seva coneixença aquells moments i tots sabem com era un bon amic i un immillorable company.

La seva obra a l'Ajuntament de Barcelona no podrà tampoc ésser oblidada fàcilment. En totes les successives presidències i Tinències que havia ocupat, demostrà la seva capacitació i sempre fou el mateix home afable i planer que havia estat a totes hores.

Quan més necessari era a la vida de la ciutat, una afecció grípal, localitzada al pulmó, el pren a la collectivitat i als amics. Tant la ciutat de Barcelona com els que tinguérem la sort de conèixer-lo personalment sabem el que hem perdut i tots ens adonem com serà difícil omplir el seu buit.

LA RAMBLA, sempre atent als natecs de la ciutat, s'associa també al dolor que a amics i familiars els ha causat la pèrdua.

La setmana parlamentària

La sala de sessions, sense calefacció sensible, és freda i inconfortable. Passa un vent misteriós que produeix constipats notables.

El dia de la presentació del nou govern. En Pi i Sunyer, anava aludint els corrents polítics moderns quant a delegacions de poders. En Ventosa li retragué que anomenava massa les constitucions estrangeres.

—Perdoni — digué el conseller delegat — he parlat només dels corrents jurídics i dels corrents polítics moderns...

Mentrestant el senyor Romeva i el senyor Simó, situats a l'ala dreta de la Cambra feien sengles esternuts i s'aixecaven el coll de l'americana.

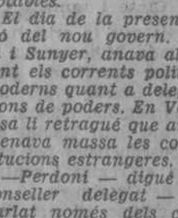
—Potser que es fixessin una mica en aquests corrents...

De vegades — sovint — els homes de la Unió Socialista de Catalunya exageren una mica fent de teoritzadors. D'altres vegades, posats a treure conclusions de llurs principis doctrinaris, agafen els raves per les fulles.

El senyor Ruiz i Ponseti deia l'altre dia que la instal·lació del pal d'amarratge per als zeppelins podria servir ambicions imperialistes. El més sensible és que ho digué seriosament. Si triomfés la teoria del senyor Ruiz i Ponseti els zeppelins haurien de passar-se la vida al firmament, com els núvols.

Sortosament, els principis socialistes no són incompatibles amb l'aviació.

Quan el senyor Ruiz i Ponseti volgué formular la seva intervenció sobre l'afer de l'aeroport parlant del pal d'ancoratge dels zeppelins i de l'imperialisme estranger, demanà per parlar dient que havia de fer un prec. El president li donà la paraula, i el senyor Ruiz insistí:

—He de fer un prec, relacionat amb el prec del senyor Vidal i Guardiola, però el meu prec...

El president el va interrompre amablement:

—Potser que fés el prec...

El senyor Comorera, secretari de la minoria socialista, ja s'ha entrenat als escons provisionals — que no són sinó butaques — i ha aconseguit de no allunyar-se gaire del seu seient mentre duren les seves intervencions. La veu no l'afavoreix gaire i, a més, la seva minoria està situada d'esquena als periodistes; tot plegat fa que no sempre resulti fàcil de recollir-li les intervencions, generalment intencionades. Convenia tant a ell com a la Premsa, doncs, que no fes excursions pel centre de la Cambra com li succeïa, inadvertidament, els primers dies.

Es clar, no tenia davant seu cap tribuna o barrera que li tanqués el pas i, tot parlant, parlant, s'anava acostant a poc a poc cap a la Presidència. Al cap de cinc minuts de discurs ja havia guanyat algunes passes.. Un dia va parlar llarg i quan se'n va adonar ja conversava confidencialment amb el senyor Companys, de sota estant de la Presidència, i no li tocà altre remei que fer una reculada estratègica cap als seients llunyans de la minoria.

Evidentment, amb els escons definitius s'evitarà l'errabundeig dels diputats.

El senyor Fontbernat, parlant al cafè del discurs del senyor Ventosa, deia amb la seva habitual rotunditat de fora del Parlament:

—Jo hauria dit... (aquí una expressió no gaire diplomàtica).

Un amic que el sentia va observar:

—Abans caldria que ho diguessis tu...

En efecte, el senyor Fontbernat no podia demanar aquests excessos als moderats si ell manté encara inèdit, almenys oficialment, el seu promès "senglarisme".

¿Què havia promès de fer el senyor Fontbernat, l'altra vegada, llavors que li semblava que el farien diputat a Madrid? Molta gent ho sap prou, però els diaris no ho han dit encara. Potser val la pena de rememorar-ho.

—Aniré a les Corts— deia a tothom que el volgués sentir—i faré un sol discurs. "Pido la palabra" i, sense esperar que me la donin, engegaré tres trets enlaire.

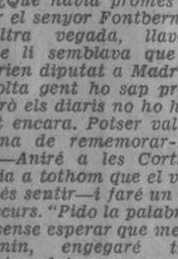
El senyor Samblancat, tan explossiu, hauria quedat petit.

El senyor Vidal i Guardiola, després d'haver plantejat un debat sobre la qüestió de l'aeroport, va haver d'allegar la seva ignorància quan el conseller delegat li recordà que l'obstacle principal a la construcció de l'estació aèria de Barcelona era una llei de l'últim Govern de la monarquia, "del qual formava part — afegí — el senyor Ventosa i Calvell".

El senyor Ventosa i Calvell, que es molestà molt perquè el senyor Lluhí no s'havia sentit al·ludit per ell el dia abans, va callar com un mort davant l'al·lusió directa i explícita.

Feia una cara de distret que enamorava.

Quan després de la presentació del nou govern ja havia estat clos el debat parlamentari i el senyor Ventosa acostuma distreure's en algunes ocasions solemnes. Durant el debat polític tenia la virtut de trabucar els noms dels personatges presents. Quan volia dir el senyor Pi i Sunyer deia el senyor Lluhí; quan volia dir el senyor Lluhí deia el senyor Serra i Moret. Semblava el joc dels disbarats, però amenitzava la sessió.

Evidentment, aquestes distraccions eren més còmiques, però també més explicables.

La Unió Socialista de Catalunya, com tothom sap, té acollit a la seva minoria — solament als efectes reglamentaris—el solitari diputat per Tarragona senyor Lloret, únic representant a la Cambra del Partit Catalanista Republicà.

L'endemà de l'expulsió de la U. S. C. del regidor Duran i Guàrdia, algú va preguntar a un element del Comitè central d'aquell partit, que trobà pels passadissos de la Cambra, com anava el senyor Lloret dintre la minoria socialista.

—Bé, bé — va respondre—. Es molt simpàtic i bona persona. Només, que, sabeu? — afegí amb una punta de recança— és l'únic diputat que no podem expulsar del partit...

IMPORTANT

EL CENTRE D'ESPECIFICS

CASA SEGALÁ

Rambla de les Flors, nº 14

posa en coneixement de la seva nombrosa clientela i del públic en general, que per tal de correspondre a la confiança sempre creixent que li és atorgada, així com per a poder atendre millor l'augment constant del seu SERVEI A DOMICILI, ha instal·lat una centraleta telefónica que funciona amb el número

16420

La Casa Segalá es complau en aquesta avinentesa, en oferir-se una vegada més als Senyors Metges i Clients, i els recorda que aquest antic i acreditat Centre d'Especifics, deu la seva ben guanyada anomenada al fet d'esser el més ben assortit i a tenir sempre els medicaments elaborats més recentment, per la continua renovació de les seves existéncies.

Restaurant Catalunya

Recomana a la seva distingida clientela i al públic en general la incomparable

SOPA DELS PESCADORS Plat creació de la casa

Acaba de sortir un llibre d'actualitat

"L'Economia de la Catalunya autònoma"

per JAUME ALZINA

Vegi's l'interessant

INDEX DE MATÈRIES

PROLEG pel senyor Josep M.ª Tallada.
INTRODUCCIO.

PRIMERA PART

I. Les finances de l'Estatut votat pel poble català.
II. Els informes de la Comissió tècnica.
A. El dels representants del ministeri d'Hisenda.
B. El dels representants de la Generalitat.
III. La Comissió parlamentària per a dictaminar les finances de l'Estatut.
IV. El vot particular dels senyors Lluhí i Xirau.
V. Les finances de l'Estatut aprovades per les Corts Constituents.
VI. Catalunya davant el pressupost general d'Espanya.
VII. El pressupost de la República per a 1933 i les seves repercussions a Catalunya.

SEGONA PART

I. L'economia catalana en relació a la general d'Espanya.
II. Catalanitat i capacitat.
III. Característiques i necessitats de l'economia catalana.
IV. Les comunicacions intercomarcals.
V. La necessitat de la descentralització.
VI. La producció agrícola i el factor demogràfic.
VII. La reforma i el crèdit agrari.
VIII. La relació entre l'agricultura i la indústria.
IX. Les Obres públiques.
X. La intervenció catalana en la política econòmica general de la República.
XI. La propagació dels productes catalans.
XII. La Banca Catalana.
XIII. Sobre una Banca oficial.
XIV. L'estalvi.
XV. El problema social.
XVI. La immigració.
FINAL.

PREU: 4 PTES.

LA SETMANA ENTRANT

"Josep Terradelles, governant i patriota"

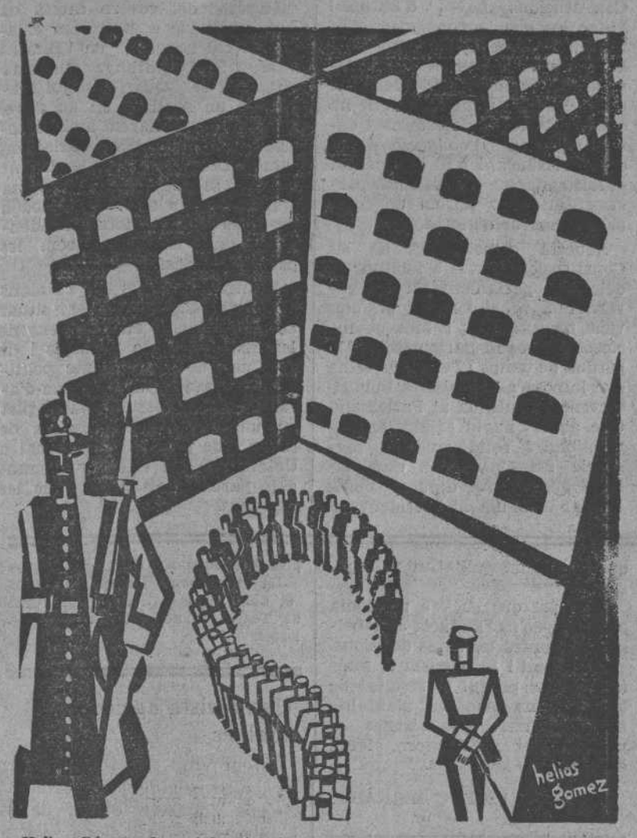
(Interviu biogràfica)

FIGURES

El defensor de mossen Cinto

(Interviu-biografia amb Joan Moles Ormella, Alt Comissari d'Espanya al Marroc)

per DOMÈNEC DE BELLMUNT

Helios Gómez, durant la dictadura, interpretava la profunda inquietud del poble per la sort dels seus presos...

El senyor Berrufet. — Joventut agitada. — Curs de polítics. — L'Ajuntament de 1902. — L'escola de Salmerón. — Solidaritat Catalana. — En Moles al Senat. — El districte de Lleida. — El defensor de mossen Cinto.— Garraf.— Del Govern civil de Barcelona a ministre del Protectorat

---

A hores d'ara Joan Moles Ormella ja deu ésser camí de Madrid, on es proposa complimentar el President de la República abans de sortir cap al Marroc. El govern Azaña l'ha nomenat Alt Comissari del protectorat, perquè el Govern civil de Barcelona l'ha revelat com un home de primera categoria. L'exercici de governador civil de Barcelona és el millor camp d'experimentació per als temperaments de govern. N'han sortit ministres i hi han vingut ministres. Viver de capacitats múltiples, el Govern civil de Barcelona posa a prova els caràcters i els talents més acusats. En Moles s'hi ha comportat com un home enèrgic i dúctil alhora, ha estat bon diplomàtic, ha fet equilibris quan ha convingut i mai no ha perdut la seva serenitat habitual. El senyor Azaña l'ha escollit per a l'Alta Comissaria del Marroc, càrrec d'enorme responsabilitat amb categoria política de ministre. De fet, l'Alta Comissaria africana ve a ésser un ministeri de Colònies amb tots els inconvenients del ministeri i amb molt pocs dels seus avantatges. El govern ha triat En Moles no per premiar-li la seva excellent labor governativa, per bé que ho mereix sobrerament, sinó per utilitzar la vàlua personal d'un home de talent, bon polític, governant madur, endurit a totes les incidències i sempre lleial servidor de la República, des d'un dels llocs més delicats per a la pau d'Espanya a l'exterior.

En Moles ha sabut plantar a totes les audàcies i no ha suscitat odis imperdurables Ha tingut ull clínic per a diagnosticar aldarulls i revolucions. Ha tingut, sobretot, mà esquerra. Potser la seva virtud preeminent, revelada des del Govern civil de Barcelona—, el sentit de la tàctica i de l'ull viu — característiques importants de la diplomàcia, serà precisament el que més utilitats podrà deparar-li en el seu nou càrrec marroquí. El Govern no oblida els perills de Tànger, niu de conspiracions; no deixa de banda la política colonial de França, sempre amable i sempre cordial, però que cal no perdre de vista; pensa sobretot en els interessos internacionals concentrats al Marroc i en les ambicions que desperta la Mediterrània. I encara més: confia en la consciència republicanissima de Joan Moles Ormella per iniciar una tasca severa de depuració en les esferes oficials del protectorat, deixalles difícils d'esborrar després d'anys i anys de putrefacció, d'anarquia, de bandidatge i de saqueig.

Joan Moles té aspecte de moro. Els seus amics de la Penya del Catalunya ja li diuen "Muley". Algú, abans de la designació de l'ex-governador per a l'Alta Comissaria marroquina, ja havia dit que En Moles semblava un rifeny vestit d'europeu. El que no deixa lloc a dubtes de cap mena és que En Moles vestit de moro lindria un aire indígena que li valdria el 50 per cent de la confiança dels "moros amigos".

Amb turban o sense. El senyor Moles serà un perfecte Alt Comissari marroquí. No deixarà d'ésser una glòria, que la nostra terra, que tant hagué de sofrir a causa de les aventures borbòniques al Marroc, hagi donat a la República un home de govern susceptible de renovar, amb aires liberals i autènticament republicans, la política colonial a l'Africa.

Advocat de prestigi, figura d'indiscutible executòria republicana, treballador infatigable, En Moles té encara una certa qualitat: el seu bon humor i la seva simpatia en el tracte social. Té forma de criticaire incisiu, d'home d'estilet que ataca a fons en les seves anècdotes satiriques. Els seus nombrosos amics, tot i saber que no els perdonà un defecte o una debilitat, no es cansarien mai de fer penya amb ell. Ara l'enyorant i al Catalunya, de dotze a dues, En Pere Rahola i En Francesc Macià, voltats dels altres penyistes, parlaran de l'absent i evocaran acudits feliços de l'Alt Comissari marroquí

I en aquell recó de cafè de la plaça de Catalunya hi entraran animats per quinze imaginacions fecundes, paisatges africans amb minarets i mesquites, palmeres i turbans i dames més o menys fatals que juguen el misteri dels seus ulls orientals sota el vel que interessa i subjuga".

Joan Moles Ormella no és lleidatà, com algú ha afirmat recentment en destacar el seu nomenament per a l'Alta Comissaria del Marroc. Nasqué a Barcelona el dia 25 de Juny de l'any 1871. Té, doncs, seixanta dos anys i es manté fort i vigorós com si en tingués quaranta.

Ell mateix, abans de sortir cap al Marroc, ens ha explicat els punts més importants de la seva vida, facilitant-nos moltes dades que desconeixíem i que completaran la nostra documentació sobre la present figura d'aquesta sèrie.

—Es tan difícil de recordar detalls de la infantesa! — ens diu procurant fer memòria. Heu de pensar que passo dels seixanta i que a la meva edat aquestes dades que vós em demaneu apareixen llunyanes i confoses.

(Una de les arts més agradables i més útils del periodisme és la de portar el personatges a la confidència sense que ells se n'adonin.)

—Però, en canvi — objectem — fan tan bonic per a la biografia d'una gran figura de 60 anys els detalls anecdòtics de la infantesa! Són una nota lluminosa i optimista en el conjunt documental, generalment greu i seriós... ¿No recordeu, per exemple, com es deia el vostre primer mestre d'estudi? ¿Us agradava anar a collegi? Ereu bon minyó? ¿Quina afició forta tenieu de petit?

En Moles somriu:

—El meu primer mestre!... I tant si me'n recordo! Es deia Berrufet. El senyor Berrufet! Un nom que a la quitxalla ens feia riure molt. Era un bon home. Llàstima que acabés tan malament. Imagineu-vos que a les seves velleses li donà per inventar un motor marí que havia d'anar sense altre element que la força elèctrica que es despendria de les onades. Devia ésser un vaixell de vela, sense vela. Pobre senyor Berrufet! Va morir guillat...

Jo vaig anar a estudi que era menudet com un pèsol. Encara no tenia quatre anys. Però el meu padrí, que ja era vellet, vellet, m'havia ensenyat de llegir i escriure amb una paciència de sant i això feia que jo al collegi semblés una notabilitat. A casa era un xicot trapaçer i atrevit, però bona persona en el fons. El meu ideal d'aquells temps no podia tenir gran cosa de notable: es reduïa a descobrir el mitjà misteriós de no haver d'anar a estudi, de no veure el senyor Berrufet i de jugar a bales sense por a la policia secreta de casa...

Vaig feir el batxillerat a l'Institut de Barcelona i després la carrera de lleis a la Facultat de Dret.

—Oh, perdoneu!... Anem massa de pressa—observem—. Hem saltat amb perill de fer-nos mal. Entre la vostra entrada a l'Institut i la Facultat de Dret hi deu haver quelcom que val la pena de referir... ¿Quan vàreu començar a fer política, a sentir-la com una vocació, a fer propaganda?...

—En efecte. Jo vaig començar a fer política quan era estudiant i estudiava encara a l'Institut. Recordo perfectamnt que quan el cèlebre discurs d'En Morayta atacant els dogmes es formaren dos bàndols: un d'ortodox i un de liberal. Jo vaig llançar-me de ple al bàndol heterodox i no vaig estalviar ni baralles ni bolets. Recordo també que en produir-se la famosa agressió dels alemanys a les Carolines, els estudiants vàrem armar una gresca de mil dimonis, gresca en la qual jo jugava un paper molt important d'actor i que en ocasió del discurs d'Odon de Buen proclamant les teories darwinianes també em vaig significar com a liberalot convençut. Tot plegat són indicis de la meva joventut escolar agitada. Pertanyia casualment a un curs de polities de relleu, car amb mi estudiaven també Prat de la Riba, Vidal i Barraquer, Garriga i Massó, Albert Bastardes, Lluís

El monument al poeta de "Les flors del calvari"

Sedó, En Moragues i En Rovira i Agelet.

A la Facultat de Dret—afegeix En Moles—vàrem fundar un setmanari de combat que es titulava "La Universitat", la missió del qual no era altra que afirmar la nostra tendència liberal contra la influència abassegadora del jesuïtisme que es ficava a la Univertitat per totes les escletxes.

* * *

L'any 1902 En Moles fou elegit regidor per Barcelona en la candidatura republicana. En aquell Ajuntament hi havia homes com En Cambó, En Carner, En Sunyol, En Puig i Cadafalch, En Serraclara, En Mir i Miró... Encara no s'havia produït l'escissió famosa de la Lliga amb la sortida d'En Carner i Sunyol per fundar el C. N. R., sortida que es produí amb motiu del viatge de l'ex-rei a Barcelona. Els regidors més joves d'aquell Ajuntament eren Cambó i Moles. Ells dos feren el cartipàs municipal i aconseguiren eliminar els candidats monàrquics de les tinències d'alcaldia. Aquell Ajuntament, que actuà fins el 1905, va preparar el terreny a Solidaritat Catalana i té al seu actiu una nota altament simpàtica: que fou el primer de parlar en català a les sessions.

Joan Moles fou elegit diputat a Corts en les inoblidables eleccions de Solidaritat Catalana. Sortí elegit pel districte de Lleida. A les eleccions de 1910 es presentà novament per Lleida i sortí elegit altra vegada, vencent triomfalment el fill de l'Agelet, que era el cacic màxim del districte.

Després fou elegit senador per la conjunció republicano-socialista. Era el català de la cara ferrenya i el republicà de pocs amics, demòcrata i liberal, poc grat al senyoriu tocat i posat, i a l'aristocràcia rància de l'alta Cambra. Conten que el duc de Tamames, en veure entrar En Moles al saló de sessions, exclamà de manera que En Moles ho sentís:

—*Adiós, ya ha entrado la polilla en el Senado!*

—*Pues tràigase alcànfor, mi querido duque—contestà En Moles — que los catalanes somos mala gente.*

Una de les seves intervencions més felices al Senat fou la seva polèmica amb el duc de San Pedro de Galatino sobre el dret a usar el català.

Després d'ésser senador, En Moles fou encara diputat a Corts per Lleida dues vegades més. La dictadura el sorprengué retirat de la política i consagrat a la seva vida professional d'advocat.

* * *

Haurem de retrocedir en la vida del personatge biografiat per posar de relleu un altre caire totalment diferent del caràcter de Joan Moles i Ormella. Millor diríem si poséssim de la seva sensibilitat d'home liberal i justicier.

A darrers del segle passat els medis intellectuals, els religiosos i àdhuc els polítics, s'apassionaren per un afer notabilíssim en la història de Catalunya. Fou una mena d'afer Dreyfus de la religió, a Catalunya. Literats i poetes, periodistes i advocats, clergues i seglars vibraren a l'entorn de la figura illustre de Mossèn Cinto Verdaguer, objecte d'una persecució ferotge i inhumana per part dels jesuïtes. Doncs bé. L'autor de "L'Atlàntida" tingué un gran defensor, un gran apologista, un gran amic per alliberar-lo de l'hostilitat dels jesuïtes i dels Comilles. Aquest defensor fou Joan Moles Ormella. Tanta era la devoció i l'amistat d'En Moles per Mossèn Cinto i tanta fou la gratitud de l'immortal poeta envers el seu defensor que En Moles fou cridat al llit de mort de Mossèn Cinto i nomenat per ell únic marmessor testamentari.

Joan Moles guarda com una relíquia la dedicatòria que el poeta li adreçà en el seu magnífic llibre "Les flors del Calvari", dedicatòria en la qual Mossèn Cinto Verdaguer concentrà tot l'afecte tota la confiança i tot l'agraïment que sentia per En Moles.

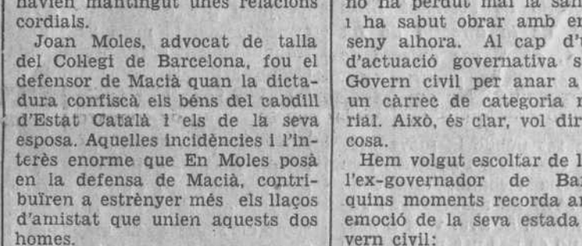
Una altra nota curiosa: el laic de tota la seva joventut, l'home que seguia cegament En Salmeron, el defensor d'Odon de Buen, l'enemic dels jesuïtes, l'heterodox convençut, l'any 1897 contragué matrimoni i es deixà casar per Mossèn Jacint Verdaguer.

Heus ací un aspecte curiós de Joan Moles: l'Alt Comissari d'Espanya al Marroc, defensor de Mossèn Cinto...

Encara avui, si li pregunteu quins records més pregons guarda al seu cor o quines emocions més pregones ha sentit a la seva vida, En Moles es posarà noblement sentimental i us contestarà de seguida, sense pensar-s'hi gens, que foren les hores i els dies febrosos i apassionants de l'afer Mossèn Cinto Verdaguer, el poeta de "Les flors del Calvari"...

* * *

Acabat aquest parèntesi de la vida d'En Moles, tornem a 1923, època de l'advenïment de la Dictadura. En Moles, durant la seva llarga actuació política al districte de Lleida, havia fet una forta amistat amb el que fou el primer perseguit d'En Primo de Rivera: Francesc Macià. En no poques ocasions havien estat aliats polítics per ésser tots dos diputats per dos districtes veïns i sempre

En Moles té aires de rifeny i perfil de gitano...

(Dibuix de Mestres)

havien mantingut unes relacions cordials.

Joan Moles, advocat de talla del Collegi de Barcelona, fou el defensor de Macià quan la dictadura confiscà els béns del cabdill d'Estat Català i els de la seva esposa. Aquelles incidències i l'interès enorme que En Moles posà en la defensa de Macià, contribuïren a estrènyer més els llaços d'amistat que unien aquests dos homes.

Però l'actuació professional d'En Moles durant el regnat de Primo de Rivera tingué encara una altra nota remarcable. Després dels fets de Garraf, l'Abadal s'adreçà a les primeres quotes del Collegi de Barcelona per donar una nota frapant a Primo de Rivera i demostrar-li que el bo i millor del "barreau" de Catalunya s'emprenia la defensa dels processats de Garraf. En aquella hora de covardies i "prudències", moltes primeres quotes donaren excuses més o menys hàbils per eludir responsabilitats i evitar-se mals de caps. Es registraren defeccions incrèibles. Doncs bé. Un dels primers a acceptar incondicionalment la defensa dels processats de Garraf, fou Joan Moles. Treballà incessantment, amb les dificultats que calia vèncer en aquells temps d'infàmia asquerosa, amb els seus companys de defensa. No regatejà ni l'interès, ni l'entusiasme, ni la valentia. No cal pas posar de relleu el mèrit que suposava aleshores, en què ni la toga de la defensa garantia absolutament cap dret, plantar cara als sicaris de Martínez Anido i de Primo de Rivera. Poc temps després, una campanya nacional pro-amnistia mobilitzava tot Catalunya; fou un moviment sentimental imponent, sense gaires precedents a la nostra terra. Calia, naturalment, documentar les campanyes periodístiques amb fets, arguments i dades d'aquell històric sumari de Garraf. I els defensors no escassejaren pas llur tasca patriòtica.

Aquesta nota de la vida d'En Moles dóna a la seva figura un gran aire de noblesa i de dignitat.

* * *

La major part d'aquestes dades són de collita pròpia i estem segurs que el nostre interviuat les hauria callades per modèstia. Les donem, però, amb la seguretat que són útils per documentar la nostra biografia.

En Moles s'ha passat un any al Govern civil de Barcelona. Li lliurà el càrrec una figura de talla com la del president de l'Audiència després d'uns dies d'agitació i de campanyes apassionades contra la seva gestió governativa. Prengué possessió del Govern civil, doncs, en uns moments difícils, d'agitació social i de convulsions anarquistes. S'ha trobat amb conflictes greus com el del port, el de la temptativa de la conca del Cardoner, el de la recent revifalla de revolució social, vagues diverses i provatures de rebellions a la presó. En Moles no ha perdut mai la sang freda i ha sabut obrar amb energia i seny alhora. Al cap d'un any d'actuació governativa surt del Govern civil per anar a ocupar un càrrec de categoria ministerial. Això, és clar, vol dir alguna cosa.

Hem volgut escoltar de llavis de l'ex-governador de Barcelona, quins moments recorda amb més emoció de la seva estada al Govern civil:

—Deus coses—ens diu En Moles. La meva anada a Súria poc temps després de la revolucioneta de Figols i Sallent en veure'm aclamat cordialment per tota la població obrera. Estava emocionat de debò. No oblidaré que vaig dir-los les següents paraules: "Jo m'he barallat amb elements estranys que volien guerra. Avui que aquestes colònies han quedat netejades de ferments estranys, m'emociona el vostre acolliment afectuós."

—I l'altra?...—demanem.

—L'altra fou la visita que vaig rebre el dia del meu comiat al Govern civil. Entre les moltes visites oficials, de protocol, i àdhuc espontànies i sinceres que vaig rebre en abandonar el Govern civil, en recordo una amb singular emoció: la d'una comissió d'obrers autèntics que vingué a acomiadar-me i a estrènyer'm la mà, donant-me les gràcies per la meva actuació equànime en tots els conflictes en què he intervingut. I encara podria afegir-n'hi una altra. L'efusió de les encaixades amb què m'acomiadà la guàrdia civil i la policia.

—Quins problemes més forts han requerit la vostra atenció preferent al Govern civil de Barcelona?

—El problema social, el de l'espionatge polític i el de l'anarquisme.

—Esteu satisfet de la vostra obra?

—En el sentit relatiu, sí. Però no és possible desenrotllar una obra completa en tan poc temps. Vull fer constar una cosa molt important: que per part del Govern central no he trobat mai cap limitació a les meves idees liberals i autonomistes, ni a totes les meves gestions a favor del ràpid traspàs de serveis a la Generalitat.

—Aneu content al Marroc?— hem preguntat per cloure l'interviu.

I En Moles ens ha dit:

—Hi vaig en compliment d'un deure. Justament en ésser a Madrid la setmana passada vaig preguntar al senyor Azaña aludint al nou càrrec:

—*Me lo da usted para descanso?* I el cap del Govern em contestà:

—*Hombre, no, aunque después de un año en el Gobierno civil de Barcelona lo podria parecer.*

I en dir-nos aquestes paraules En Moles s'aixecà i ens allargà la mà tot somrient amb el seu aire de català rifeny.

En aquells temps d'ignominia i d'infamia del procés de Garraf, ni la toga dels defensors garantia cap dret...

Un problema polític

La Presidència de la Generalitat

per A. ROVIRA i VIRGILI

Un problema de Dret polític ha estat la causa ocasional de la recent crisi del Govern català: és el problema de les delegacions presidencials autoritzades per l'article 14 de l'Estatut de l'Autonomia. Aquest article diu que el President de la Generalitat podrà delegar temporalment les seves funcions executives, però no les de representació, en una dels consellers. En la manera d'entendre la delegació de funcions hi ha hagut desacord entre el President i la majoria parlamentària, d'una banda, i els quatre exconsellers senyors Lluhí, Comes, Terradelles i Xirau, d'altra banda. De la divergència ha vingut la dimissió d'aquests darrers.

Em sembla que per a donar una idea clara del cas, el primer que cal és de concretar els seus termes. Començarem, doncs, per enumerar les funcions presidencials.

Segons l'Estatut aprovat per les Constituents, les funcions de representació — indelegables — són la de representar Catalunya, la de representar aquesta en les seves relacions amb la República, i la de representar l'Estat en les funcions l'execució directa de les quals pertoca al Poder central

Les funcions executives no vénen especificades en l'Estatut. Però encara que hi hagi alguns punts borrosos en la classificació de les funcions estatals, hom pot resumir en tres grups les funcions executives: la signatura de decrets i reglaments, la designació de càrrecs polítics i de certes categories de funcions, i l'acció de govern dins el Consell de Gabinet o del Consell de ministres.

Aquesta darrera classe de funcions executives és, de molt, la més important. En realitat, exercir aquestes funcions vol dir governar.

* * *

La delegació general de les funcions executives que l'article 14 permet, però que no imposa, no l'hem sabuda trobar en cap Constitució. Els catalans hem de provar, doncs, una mena de sistema nou en certs aspectes. I per a això cal consignar en l'Estatut interior de Catalunya disposicions complementàries per al bon funcionament d'aquest sistema.

Tal com està redactat el dit article, permet que la delegació de funcions executives sigui total i absoluta, i permet que sigui només parcial. Però, en la pràctica, la delegació total i absoluta de les funcions executives donaria a la Presidència de la Generalitat un caràcter purament honorífic, més honorífic que el d'un Cap d'Estat. Cal tenir en compte que una de les funcions pròpiament executives és el nomenament de ministres o consellers. ¿Voldríem que el President delegués aquesta funció?

En canvi, una solució ben admissible és la de delegar una part de les funcions executives, de manera que, mentre la delegació duri — i l'Estatut del 15 de setembre del 1932 no posa cap límit de temps — el President de la Generalitat esdevé com un Cap d'Estat i el Conseller delegat esdevé un Cap del Gabinet o President del Consell de ministres.

Això és admissible, i s'avé perfectament amb l'article 14. Però aquesta delegació de funcions, com tota altra delegació, requereix dues coses: primera, que el President s'hi avingui; segona, que la majoria parlamentària ho aprovi. La majoria, en efecte, dóna directament la confiança i totes les funcions al President de la Generalitat. El delegar funcions és, per part del President, una cosa voluntària, i el Parlament ha de dir, pel vot de confiança corresponent, si el fet de la delegació concreta i la persona delegada li semblen bé.

* * *

A part d'aquest possible desdoblament, que donaria, amb caràcter temporal, un règim de dues Presidències per l'estil del que hi ha en la gran majoria de les Repúbliques europees, tenim la possibilitat de la delegació parlamentària, en virtut de la qual el President, tant si conserva totes les funcions executives com si n'ha delegat alguna, pot confiar a un conseller, a un diputat i fins a un funcionari les intervencions parlamentàries corrents.

¿Es això un atemptat a la democràcia? ¿Es una absurditat dins el règim parlamentari? Res d'això. Es una possibilitat consignada en moltes de les Constitucions noves d'Europa. Entre les que la consignen, n'hi ha que mantenen el dret del Parlament a exigir la compareixença personal del President del Consell i dels ministres; n'hi ha que addueixen a determinats casos importants l'obligació de la compareixença, i n'hi ha que, tot autoritzant les delegacions parlamentàries no parlen de compareixença obligatòria.

Aquesta coincidència de les Constitucions noves a facilitar la delegació parlamentària als governants, ve a corregir un dels vicis més arrelats a més perniciosos del règim parlamentari: la pèrdua de temps i l'excés de feina que imposa als ministres llur intervenció contínua al Parlament. Que aquest pugui exigir, en determinades condicions, la presència dels ministres, està bé. Però que un sol diputat pugui obligar cada dia al President del Consell o a un ministre a escoltar-lo i a contestar-li, és abusiu.

En molts casos, un ministre, un membre d'una comissió parlamentària o un simple funcionari poden suplir, amb avantatge i tot, la intervenció del cap del Govern. Des del punt de mira de l'interès públic i de la labor del Parlament, això és més aviat un bé que un mal.

* * *

¿Per què no podem aplicar, doncs, el mecanisme de la delegació parlamentària a la presidència de la Generalitat? No es tracta de resoldre solament un cas personal, sinó de resoldre les dificultats que crea la vaguetat de l'article 14 de l'Estatut de l'Autonomia.

La crisi del govern català ha demostrat que el problema existeix. I cal resoldre'l en l'Estatut interior de Catalunya que està elaborant-se. Quan estigui resolt en un sentit o en un altre, tots ens conformarem amb la solució que hi doni el Parlament català. Des d'aleshores endavant tothom sabrà com i de quina manera i amb quin abast poden fer-se les delegacions presidencials, tant executives com les parlamentàries.

Mentrestant, tots els catalans hem d'esforçar-nos per situar aquest problema en el terreny de les discussions de principis i de l'examen de les realitats polítiques de Catalunya i del món d'avui. Si convertíssim aquest plet en una pugna de persones, de grups i de partits, faríem mal a Catalunya, que està per damunt dels partits, dels grups i de les persones.

EL PRESIDENT DE CATALUNYA

(Foto Sagarra)

Quartilles d'un company

La meva sortida de "La Publicitat"

per VICENÇ BERNADES

Sense que la publicació de les següents quartilles signifiqui, en principi, que LA RAMBLA opina concretament sobre la qüestió que les motiva, creiem un deure elemental de companyonia i d'amistat envers el company Bernades la inserció del seu article en les nostres columnes.

La relació de l'estimat Lluis Aymamí, de la direcció de LA RAMBLA, en el cas objecte de l'article, ens semblà justificar doblement la seva publicació.

Es un fet públic la meva sortida del diari "La Publicitat", en el qual he treballat una colla d'anys. M'hi ha acompanyat l'amic Aymamí. Si avui vaig a parlar-ne, no és pas per una qüestió personal que no ha existit en el nostre cas.

La nostra sortida ha estat motivada per una qüestió política, ja que segons se'ns va dir, el fet que nosaltres estiguéssim afiliats a l'Esquerra creava una incompatibilitat amb l'orientació que anava a prendre el diari des d'aquell moment, ço que ha de interpretar-se com una actuació essencialment anti-Esquerra.

El fet que en el curs de la conversa se'ns digués encara que amb els socialistes, en canvi, no havia de produir-se cap topada, confirmava aquesta creença.

El company Aymamí, amb aquella rialleta sorneguera que li és característica, va precisar posant els dits a la llaga: "Vaja, el que alguns han exigit és el nostre cap". Hom va fer veure que no ho entenia, però la realitat no és altra que aquesta:

El grup que ha influenciat sempre a Acció Catalana no havia encaixat el resultat de les eleccions últimes; fracàs que, modèstia a part, l'Aymamí i jo —i altres signants de la proposició que donà lloc a vives discussions— vàrem preveure amb tota exactitud en l'Assemblea de Montjuïc.

En aquella Assemblea vaig ésser jo qui vaig parlar i vaig creure haver de fer-ho amb tota claredat tant que potser va constituir una sorpresa per als qui estaven massa acostumats a sentir un "amén" a tot el que ells decidien. Vaig dir que no eren les persones que ens feien moure sinó els ideals i que nosaltres no aniríem contra l'Esquerra, trobant-nos lligats per una mateixa manera de pensar.

Personalment, pel que a mi m'afecta, la posició no tenia res de nou, i era una conseqüència a la nostra manera de pensar de sempre; de quan els "joves" els "poc experimentats" ja sostenim, l'any 1931, que havia d'anar-se junt amb les forces republicanes de la naixent Esquerra. No érem pas nosaltres sols els que pensàvem així, però és veritat que en aquells moments ens faltà a molts l'energia de plantejar-ho amb tota sinceritat.

La prova és que en les eleccions de juny per a diputats a les Constituents, jo me'n vaig anar tranquil·lament a fer propaganda electoral per a l'Esquerra, malgrat que el P. C. R., demostrant una vegada més la seva manca de visió política, presentava candidatures i feia sortir el catalaníssim Nicolau d'Olwer pels vots dels espanyolistes i anti-catalans.

Vaig anar a fer campanya "amb els rabassaires" segons se'm va retreure, i no me'n vaig amagar, malgrat que es presentessin noms com Barbey, Ragassol, Cuito, Jover i altres, ben addictes al diari "La Publicitat". Aleshores ningú va parlar d'incompatibilitat.

Es cert que per a dissimular tantes planxes, a darrera hora, el P. C. R. va deixar en llibertat els seus afiliats de fer el que volguessin. Amb Nicolau a Madrid, el P. C. R. va quedar sense fe de vida per una colla de temps. A dir veritat, ja ningú no se'n recordava més i el diari "La Publicitat" començà a desentendre's del que quedava del P. C. R. per acabar recordant que era independent de tota organització política.

Quan vingueren les eleccions parcials per a cobrir les dues vacants a Barcelona-Capital, hom decidí tornar a donar senyals de vida per fer un "recompte de forces". Fou presentat el senyor Martí Esteve. Recordo que aquesta designació va provocar un cert disgust, per la filiació dretista amb què sempre ha estat considerat dins del P. C. R. perquè se'l creia imposat pel senyor Bofill i Mates, que hom pensava que encara actuava en la direcció del P. C. R. Sembla que en aquest punt concret les suspicàcies no eren fonamentades; per altra part, el senyor Martí Esteve no dissimulava de dir que si sortia diputat, ell s'esforçaria a arribar per tots els mitjans a l'aproximació tan desitjada amb l'Esquerra. En efecte, els seus discursos electorals semblaren denotar una excellent disposició en aquest sentit, tal volta per a correspondre a la benèvola actitud de l'Esquerra fent retirar a Fontbernat.

Animats d'aquest esperit, qui més qui menys tots vàrem treballar a favor d'ell. Però el fracàs fou tan gran, que malgrat l'exigua xifra de votants, no arribà a tenir el "quorum". En una barriada obrera on tinc bons amics tot era gastar-me bromes, preguntant-me quina diferència hi havia entre Rahola i Esteve. Això em donava entenent de l'error que es cometia de triar un home netament dretista i de procedència lliguera per a oposar-lo al candidat de la Lliga, que en aquells moments representava tot el sector de dreta de Barcelona.

Fos com fos, el P. C. R. aconsegui tenir un segon diputat. El primer havia sortit gràcies als lerrouxistes; en Martí Esteve per la benvolença abstencionista de l'Esquerra i pels vots de la Lliga, en recomanar el seu nom als electors en el segon torn de la votació.

En els primers mesos i per trobar-se plantejada la discussió de l'Estatut al Parlament espanyol, tot donava la impressió que s'anava a la finalitat perseguida. La retirada de Bofill i Mates, junt amb altres elements amics seus, semblaven confirmar-ho. Ja hom no es donava "vergonya" d'haver d'alternar políticament amb els homes de l'Esquerra que durant un quant temps constituïren la cuirassa del pudor amb què s'havien tapat els refractaris d'Acció Catalana per justificar llur posició d'hostilitat.

S'arribà, dos mesos abans de les eleccions de diputats per al Parlament de Catalunya, a sentir d'un dels homes de més influència del grup a dir: "Si l'Esquerra no creu convenient acceptar una aliança amb nosaltres, ens quedarem a casa i els ajudarem en tot".

Es a dir, que tot refermava la nostra posició d'accentuar el pas cap a l'Esquerra, com únic gran partit amb vies de possibilitat per a Catalunya i per a la República.

Què va passar després? No crec que sigui descobrir cap secret. En negar-se l'Assemblea de l'Esquerra a cap mena de collaboració electoral s'imposà per damunt de tot el personalisme, mantingut i avivat per la capelleta.

Hom degué creure que, com sempre havia passat, ningú faria cap observació. Però aquesta vegada la meva decisió estava ben presa i avui afegiré que alguns altres que en aquell moment feren marxa enrera, estaven ben decidits a què no prosperessin els propòsits del senyor Martí Esteve, de mantenir una ficció de partit a base del seu nom.

Quan vaig tenir noticia de la crida que pensava fer el president senyor Macià (cosa que encara va trigar uns quants dies a saber-se oficialment), vaig escriure al senyor Nicolau d'Olwer, com a president del Consell, dient que després de la negativa de l'Esquerra a una intelligència electoral i la crida que sabia que anava a fer el president a tots els catalanistes i republicans d'esquerra, creia que l'única actitud patriòtica era la de no ésser cap obstacle al triomf de la candidatura que presentés l'Esquerra, que per endavant ens havíem de fer nostra. Li anunciava, finalment, que aquesta decisió seria la que jo defensaria no sols a l'Assemblea del P. C. R., però que també ja en parlaria en l'avant-reunió de delegats de centres de la capital.

I això és el que vaig fer, responent a la meva consciència. I si els que deien que secundarien aquesta actitud desistiren de fer-ho, prova que no tenien les conviccions gaire arrelades.

De totes maneres, tant en descàrrec d'ells com de l'estat apassionadíssim dels delegats a aquella Assemblea (alguns dels quals intentaren fer-me callar a crits com si fossin uns vulgars faistes), hauré de recordar aquí la "preparació" que s'havia fet al seu voltant. En efecte, quan ja en la reunió de delegats de centres vaig anunciar el meu punt de vista, i que el portaria a l'Assemblea, l'estupefacció i desorientació foren grans. L'endemà es mobilitzà el grupet del P. C. R. advertint als delegats que hi havia una "maniobra dels de LA RAMBLA".

Quan això es deia, jo no havia ni tan sols parlat amb l'Aymamí del meu particular punt de vista per bé que sabia com pensava i de com estàvem compenetrats i fou simplement quan vaig posar en antecedents al meu company (a punt de marxar cap a Lleida per a una informació) el qual va dir-me: "Ja saps que en això penso exactament igual i que ja n'hi ha prou de fer els gerents". I ja signar la proposició com la varen signar altres bons amics i l'haurien signada uns quants centenars si ens ho haguéssim proposat de veres.

L'pseudo-complot de LA RAMBLA era això. Que uns quants amics que collaborem en aquest periòdic i que érem del P. C. R. anunciàvem el nou ridícul que anava a fer-se, a part del poc patriòtic que era en aquells moments decisius per a l'esdevenidor de Catalunya d'oposar-se a l'Esquerra, partit que contra tots els pronòstics i averanys, havia portat la República i l'Estatut i al Municipi de Barcelona la població escolar en uns pocs mesos havia fet que augmentés de deu vegades, el que havien trigat uns quants anys tots els senyors Martí Esteve, Massot, Güarro i altres elements d'Acció Catalana.

Tot el que ha succeït després ja no m'interessa per bé que és a la vista de tothom. El P. C. R. —traint un dels seus principis d'unió amb partits espanyols— fins s'allà ara amb en Marcelli Domingo i ni així ha pogut salvar-se de la derrota.

El poble l'ha liquidat en forma que no admet palliatius ni esperances.

Però pel que es veu no podia perdonar-se'ns l'audàcia de rebellar-nos contra les seves decisions.

L'Aymamí i jo paguem el malhumor que produí el resultat de les eleccions passades, plantant-nos al carrer. Els feixistes, al principi del seu govern, feren exactament igual.

VICENÇ BERNADES

L'estat de Josep Sunyol i Garriga

El nostre bon amic Josep Sunyol i Garriga, tal com diguérem, ha passat uns quants dies de repòs a Palma de Mallorca, i està restablert de manera total i definitiva després de l'operació que hagué de sofrir. Dintre ben poc temps es reintegrarà completament a les seves nombroses activitats.

No cal dir amb quina satisfacció podem donar aquesta nova.

El primer Congrés Municipalista Català

Dijous al matí s'inaugurarà aquest Congrés, que serà indiscutiblement una de les manifestacions més interessants d'aquesta hora de redreçament polític del nostre poble.

Així ho prova l'entusiasme que ha despertat per tot Catalunya i el moviment que aquests dies s'observa a la Federació de Municipis Catalans, entitat propulsora i organitzadora del Congrés.

El programa que ha fet públic la premsa és suggestiu en extrem, i a darrera hora ens diuen que distingides personalitats del nostre món polític donaran, fora de programa, conferències sobre temes diversos en relació a la vida del Municipi.

El dia 5, després de la clausura, els Ajuntaments catalans i congressistes en general, oferiran un banquet o l'honorable President de la Generalitat, senyor Francesc Macià, president honorari d'aquest Congrés.

La "Federació" obsequiarà també el dia 4, a la nit, amb una funció al Teatre Romea, tots els congressistes.

Una revista agrícola catalana

Hem rebut el primer número de la revista agrícola catalana "Cepa", gaseta oficial de la Confederació Catalana d'Exportadors de Productes Agrícoles. La revista — 32 pàgines de format gran, de presentació exquisida, amb gravats i gràfics a dojo — apareixerà mensualment, i ultra la perfecció tipogràfica, que va des del paper a la netedat de les illustracions, està orientada en un sentit modern i mengívol adhuc per als agricultors més refractaris per rutina a conèixer els secrets del seu art, encara que d'aquesta coneixença els pugui venir un augment dels guanys i un estalvi d'esforç en la seva feina ruda.

Després de les diverses provatures més o menys reeixides i perdurables, de dotar Catalunya d'una gran revista de caràcter agrícola, esperem que "Cepa" serà ben rebuda pel públic, al qual la destinen i que arrelarà definitivament perquè respon del tot a una necessitat de l'agricultura catalana.

Rebin els editors de "Cepa", que es llancen a un esforç intelligent en momenst crítics, el nostre encoratjament.

Ha passat Gabriel Alomar

Ha passat uns quants dies entre nosaltres, a Catalunya, el nostre excellent i admirat amic Gabriel Alomar, diputat per Barcelona a les Corts Constituents i ambaixador de la República al Quirinal. Ha assistit a alguns actes íntims, ha saludat les velles coneixences que li serven un afecte immarcescible i sortí cap a Itàlia en un vaixell que marxava anit.

Durant la seva estada breu, també ens ha estat donat de saludar Gabriel Alomar, i ara reiterem el nostre comiat cordialíssim al polígraf català.

El seu nom no deu ésser oblidat per les joventuts catalanes. Es un deure assenyalar el pas d'aquest home per la Ciutat que va cantar en la jovenesa.

PER UNA SOLA VEGADA

L'èxit creixent del nostre paper de fumar **BAMBÚ** i el favor incondicional del públic desperten l'enveja d'alguns individus, pescadors professionals d'ocasió, que pretenen sempre posar-no enfront d'algun sector de la societat, propalant insídies calumnioses, ja que la bondat dels noss tres productes és invulnerable.

Per primera i última vegada a la nostra vida industrial, i accedint al desig dels nostres obrers, responem públicament a aquestes campanyes, fosques i anònimes, i desmentim rotundament les tals calúmnies, la finalitat de les quals, d'il·lícita competència, és evident, deixant definitivament sentat que la nostra entitat és absolutament aliena a tota banderia i actuació que no sigui exclusivament econòmica.

Sobrinos de R. Abad Santonja, S. A.

SI DESITGEU VENDRE

Mobles moderns o antics, objectes d'art, aparells de ràdio, pianos, robes, etcètera, així com

TOTA CLASSE DE SALDOS

utilitzen els serveis especial d'HOTEL MUNICIPAL de VENDES, Pelayo, 8. Telèfon 14370

Unica casa autoritzada oficialment per a aquestes transaccions amb la intervenció i control de tassador oficial públic, collegiat

Permanents a 8 pessetes

completes i garantides

Perruqueria VENUS

Provença, 175 (tocant Aribau)

Trobareu la rambla

a Madrid

als quioscos del carrer d'Alcalà i de la Porta del Sol

T. S. F.

Noves Radiofòniques

¿QUE PASSA A "RADIO LUXEMBURG?

Amb tot i els auguris més o menys optimistes que s'han fet, sembla que les coses no van com fora de desitjar per a "Radio Luxemburg". De Junglinsten ens informen que el funcionament de la colossal estació depèn de la Conferència de Madrid, la qual li ha d'atorgar una longitud d'onda.

Com sigui que la Conferència de Madrid està per acabar, no fora res d'estrany que dintre de poc es donés al nou-vingut un petit lloc a l'èter. Ara que, en vista de la potent energia dels seus 200 kw., aquest petit lloc, en realitat, serà molt gran, i es comprèn que alguns països miren amb recel la decisió que la Conferència va a prendre.

ALTAVEUS ALS MUSEUS

Fa un quan temps que s'han instal·lat en alguns museus d'Anglaterra altaveus que donen als visitants tota mena d'explicacions respecte als objectes allí exposats. El text ha estat gravat en discos de fonògraf que es reprodueixen automàticament, sense interrupció, mitjantçant altaveus.

AUDICIO GRATUITA

Segons una llei que arrenca de 1931, està pemès a Hongria l'escoltar durant una setmana gratuitament totes les emissions de T. S. H.

Ara ha estat augmentat aquest termini gratuit i s'ha promulgat una llei en sentit que la durada serà de quinze dies.

Els installadors, així com també els que es construeixen llur aparell, estan obligat a declarar, dintre els quinze dies de consuetud, a la oficina de correus del punt de residència, la venda o la installació d'un aparell receptor.

LA XARXA EMISSORA ALEMANYA ESTA ACABADA

Totes les nits es poden escoltar les emissions d'assaig de la nova emissora de Munich, la qual es posarà en servei dintre de molt poc temps.

La inauguració de l'emissora de potència de Berlín pot esperar-se per a començaments de l'any que ve, tal volta pel gener. Aaixi 'que Hamburg hagi rebut l'energia prevista, el pla de radiodifusió alemany estarà acabat, almenys en ço que respecta a les emissores de potència central.

A ALEMANYA AUGMENTEN ELS AFICIONATS A LA RADIO

Durant el mes d'octubre prop-passat el nombre d'aficionats ha tornat a augmentar a Alemanya, especialment a les regions on s'han posat en servei noves emissores de potència, o sigui Silèssia i Alemanya Central.

AL LABORATORI "PHILIPS" LI HA ESTAT ATORGADA UNA DISTINCIO

Recentment, "Zeitlers Studienhaus Stiftung", en collaboració amb "Verein Deutscher Ingenieure", va obrir un concurs per a la "Schaffung eines werkstattgerechten Prufgerates fur Schweissnahte" (Creació d'un aparell per a verificar la soldadura i que s'adaptarà a les exigències del taller).

El premi de 2,500 marcs que s'havia promès va ésser dividid en dos, corresponent un a la "N. V. Philips Gloeilampenfabrieken" pel seu aparell radiològic destinat a l'examen dels materials. L'esmentat aparell ha estat imaginat pel dit Laboratori.

L'altre premi va ésser concedit al laboratori d'assaig de material de la Casa Siemens und Halske A. G. de Berlín.

L'ESTACIO DE POTENCIA D'HAMBURG

Hom diu que molt aviat començaran les obres per a construir a Hamburg una emissora de potència.

Es procurarà donar als treballs gran activitat, però amb tot i la bona voluntat, es calcula que fins al juny que ve no podrà ésser inaugurat el funcionament d'aquesta estació, la última que estableix el pla radiotelfònic alemany.

VISITEU LA GRAN EXPOSICIÓ D'APARELLS DE RADIO

Stewart-Warner

NOUS MODELS DE 6 LAMPARES

El magnífic «MANDO MÁGICO» d'onze làmpares, per a tota llargada d'ondes

Vivó, Vidal i Balasch

CORTS CATALANES, NUM. 589

(entre Rambla Catalunya i Balmes)

Una festa benèfica

Dissabte passat tingué lloc a l'Hotel Ritz el tradicional ball benèfic organitzat per la Casa d'Itàlia.

La festa fou un veritable èxit, ja que aquest any ha estat honorada amb la presència del President de la Generalitat de Catalunya, En Francesc Macià, l'ambaixador d'Itàlia, senyor Guariglia, l'ambaixador espanyol, senyor Alomar, l'alcalde de Barcelona, doctor Aiguader, el comandant general de Catalunya, senyor Batet, el governador civil de Barcelona, senyor Ametlla, l'agregat militar de l'Ambaixada d'Itàlia, senyor Roda, el cònsol d'Itàlia, senyor Romanelli, el vice-cònsol, senyor Faldella, el comanador senyor Carandini, i altres conegudes personalitats de la nostra ciutat.

Ultra la colònia italiana resident a Barcelona, concorregueren a aquesta brillant festa el bo i millor de alta societat barcelonina, representada esplendorosament per bellíssimes dames i gentilíssimes damiselles.

Ens plau felicitar el Sr. Oro i altres companys de la Comissió organitzadora, per l'èxit assolit.

Clarion Radio

98% DE PURESA DE TÓ

DISTRIBUIDOR GENERAL PER A ESPANYA

PLATÓ TEIXIDÓ

DIPUTACIO, 175 - 181 BARCELONA

Hem vist els llibrets del nou "Reglament de Circulació", els quals estan curosament presentats, però creiem que hi sobra el retrat del senyor Vàchier, ja que ens figurem els epígrafs que hi posaran els automobilistes quan paguin alguna multa.

Dilluns passat es donà al C. A. D. C. I. la conferència sobre coses d'aviació per un dels tants fracassats en aquesta matèria.

La conferència fou quelcom lamentable, i no acabà com el "rosari de l'aurora" per un voler de Déu. En vista de l'"èxit", el senyor Feliu — el conferenciant, — pensa repetir l'espectacle a l'Olympia en sessió de circ.

A l'Avinguda del 14 d'Abril hi ha una representació de cotxes petits, al qual lloc lloguen "lupes" per a distingir el model que s'ensenya al client.

Ara ens expliquem el per què fan la teulada que s'obri fins a la meitat. El representant, quan hi va, treu el cap per dalt.

Continuen els nostres passeigs i avingudes amb els mateixos sots de costum.

Continuen també els auto-òmnibus portant massissos en lloc de neumàtics.

La Companyia General d'Auto-òmnibus espera que l'Ajuntament arrangi els carrers abans de posar els neumàtics als seus cotxes.

Per manca de públic, el senyor Feliu va haver de donar la seva conferència en un petit saló del C. A. D. C. I., cosa que va ésser una llàstima, puix que el conferenciant portava l'smoking de les grans solemnitats.

PREUS BARATISSIMS

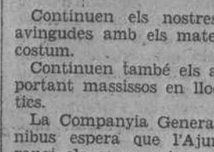
no desprecieu l'ocasió i compreu avui mateix un

Opel

ROMAGOSA i Cía. S. en C.

OPEL 6

Valencia, 295. Barcelona

A SANTA PERPETUA

Catalá Cardedeu, 0 - Sta. Perpètua, 2

Ahir tingué lloc aquest encontre, la característica del qual fou una reacció de l'equip del Sta. Perpètua a la segona part. Els millors foren Ollo i Rovira. Els gols es van marcarts a la segona part, obra d'Ollo el primer i Rovira el segon. Amb aquesta victòria, el Santa Perpètua queda clasificat per als finals.

L'arbitratge, regular.

L'equip del Santa Perpètua era: Barbany, Gil, Pedrós, Manet, Vallés, Garcia, Oliver, Ollo, Uliet, Rovira i Bellsola.

DE GIRONA

"Girona" (B), 8 - "Figueres" (B), 0

El diumenge dia 22 es jugà aquest encontre amistós entre els dos equips anomenats, més amunt.

El "Figueres" tingué una lesfeta ben rotunda, la qual portà com a desenllaç una vuitena de gols, tots ells de factura.

Els equips, sota les ordres de l'àrbitre collegiat senyor Prats, s'alinearen com segueix:

GIRONA: Vilafrau, Dabau, Dispès, Ayats, Burriel, Perich, Torres, Trias, Comes, Jordà, Terradelles.

FIGUERES: Domínguez, Juandó, Got, Fernández, Guinea, Sanxo, Donjó, Prats, Mas, Carreres, Vila.

La primera part fou jugada amb domini altern, acabant amb el resultat de 2 a 0.

Durant tota la segona part el domini correspongué en absolut al "Girona", i en aquesta es marcaren sis gols més.

Els que es distingiren més foren: pel "Girona", Jordà (el millor sobre el terreny), Dispès i Terradelles, i pel "Figueres", Domínguez, Donjó i Vila.

Els gols foren obra de Jordà (dos), Comes (dos), Terradelles (dos), Burriel (un) i Trias (un).

L'àrbitre, imparcial.

* * *

El dijous que ve jugaran a l'Estadi de Vista Alegre un partit, els beneficis del qual es destinaran a la subscripció oberta per la Junta directiva als jugadors del primer equip per haver assolit el títol de campions del Grup Vallès. Els equips que s'enfrontaran són:

VETERANS: Puig, Dalmau, Bosch, Simón, Poch, Cases, Pol, Torrelles, Balausà, Vinyes i Moret.

GIRONA (B): Vilagrau, Dispès, Ayat, Dabau, Pla, Carreres, Torres, Trias, Comes, Jordà i Terradelles.—A. C.

CAMIONS AUTOMNIBUS

GMC General Motors

Concessionari per a les provincies de Barcelona i de Girona

JOAN FLOTATS

Tamarit, 95 i 97 - Tel. 31506

BARCELONA

MOTOR

AVIACIÓ

El que hem après amb el vol de l'«Arc-en-Ciel»

La setmana anterior donàrem una àmplia informació del vol realitzat per l'avió de Couzinet des de Istres a Buenos Aires.

Com era d'esperar, els comentaris han estat francament optimistes per part de la Premsa francesa, que ha tingut motiu per revifar el seu entusiasme que ja començava a escasejar.

Entre els comentaris més assenyats hi ha el de Maurice Victor, que des de "Les Alles" ha publicat un raport del vol molt assenyat i que creiem que els nostres lectors llegiran amb gust:

"La setmana passada no vam poder, per manca d'espai, donar les consideracions tècniques que s'imposaven després de la travessia de l'Atlàntic-Sud a més de 220 kms. de velocitat mitja per l'"Arc-En-Ciel" de René Couzinet. Aquesta "performance" remarcable efectuada amb sis persones a bord no ha pas d'ésser considerada com un record, però si que és pot considerar com un vol d'assaig d'un nou material particularment ben adaptat a les necessitats d'una explotació especial.

Les necessitats d'una línia com França-Argentina, no són pas les mateixes que les de les línies europees, i les solucions tècniques reconegudes bones per a un cas, són notoriament insuficients per a l'altre. En el llarg de les costes d'Africa o d'Amèrica del Sud, adoptant terrenys intermediaris, s'ha pogut permetre als avions d'assegurar el tràfic. Però el salt de 3,000 kms. a través de l'Atlàntic-Sud, representa un problema molt difícil. L'explotació amb el concurs dels vaixells ràpids, no pot ésser més que una solució momentània. La línia ha d'ésser completament aèria si es volen aprofitar el màximum d'avantatges de temps que proporciona l'avió; i això sobretot tenint en compte que el "Zeppelin" és un competidor perillós.

Per a travessar l'Atlàntic-Sud es presentaven dues solucions: Els hidroavions d'alta mar i els avions multimotors. La primera solució és la que va éser adoptada per als serveis oficials. Però les dificultats eren molt grans, ens trobàvem al límit de les possibilitats de les màquines, i la càrrega útil imposada de 5,000 quilos arribava just als inevitables errors de pes.

Dèien que els avions multimotors tren incapaços d'assolir la seguretat en cas de "panne". La fórmula "els aparells que van per sobre l'aigua han d'ésser hidroavions", era un dogma per a molts. A això els partidaris de l'avió responien que no s'havia d'exagerar, tota vegada que es coneixien casos d'hidroavions que havien anat a fons i d'avions que havien surat durant moltes setmanes, i que valia més volar amb motors a règim reduït, no cansant-los, que no pas utilitzar tota la potència.

Un dels més considerables arguments d'aquesta tesi, residia en la velocitat mitja. Actualment entre r hidroavió i un avió trasatlàntic, hi ha una diferència de 50 quilòmetres l'hora. Es molt. L'avió ràpid pot maniobrar, evitar el mal temps, i sobretot, efectuar la travessia de l'Atlàntic-Sud de dia, i això és un avantatge considerable. Sense comptar l'objecte final que és el d'assegurar la relació fixada en un mínimum de temps.

Un altre avantatge que comença a tenir importància en les condicions econòmiques actuals: L'avió és molt menys car que l'hidroavió. Per fer el mateix servei que aquest, té un preu inferior, una potència més reduïda, y per conseqüent, despeses d'entreteniment més econòmiques.

Entre tots els mitjans existents a França, el trimotor Couzinet 70, era l'únic que podia donar ampla satisfacció a les exigències de l'explotació trasatlàntica. Els resultats obtinguts demostren que les seves "performances" no eren pas exagerades.

Heus ací algunes xifres: A la sortida d'Istres, el pes total de la màquina, amb set persones a bord i 8,600 litres de benzina, era de 14 tones i mitja. En aquestes condicions la càrrega era de 161 quilos per metre quadrat, la càrrega per HP. 5'5 quilos, i la potència per metre, 25 HP., al moment de despegar. L'aparell recorregué 850 metres i despegà als 32 segons. Al cap d'un quart estava a 1.000 metres d'alçada, això indica que el plafó en plena càrrega era al menys de 2,000 metres, suficient per enlairar-se amb seguretat dels terrenys de les regions tropicals.

Després d'enlairar-se a Istres el règim es reduí a 1,750 voltes, per la qual cosa el consum total havia estat precedentment mesurat i era de 420 litres l'hora. L'etapa Istres-Port-Etienne (3,937 quilòmetres), fou feta en 16 hores 30 minuts, a la velocitat mitja de 240 quilòmetres l'hora. Com sigui que a l'aterratge quedaven 1,900 litres de benzina, la consumació horària mitja va ésser, doncs, de 406 litres; això demostra que el règim fou molt reduït durant les darreres hores del vol.

Aquestes indicacions permetrien calcular les probabilitats de l'"Arc-En-Ciel" sobre l'Atlàntic.

Amb tota la càrrega de benzina emportada d'Istres, l'avió podia aguantar a l'aire durant 21 hora 30 minuts; si l'"Arc-En-Ciel" necessita va aquest temps per cobrir els 3,000 quilòmetres que separen Saint-Louis de Natal, la seva velocitat mitja seria de 140 quilòmetres l'hora. Doncs bé, aquesta velocitat passa de 225 quilòmetres l'hora. Així és que l'aparell podia molt bé topar amb un vent de cara de 85 quilòmetres l'hora. Com que ja sabem que la velocitat mitja del vents contraris sobre l'Atlàntic-Sud no passen mai de 50 quilòmetres l'hora, l'"Arc-En-Ciel" tenia un ample marge de seguretat. Això explica per què Mermoz marxà de Saint-Louis amb 300 litres de benzina menys que d'Istres. Hem de dir que els serveis oficials tenien una confiança molt limitada en les possibilitats de l'"Arc-En-Ciel". La història de l'autorització de vol donada i retirada l'endemà, demostra els dubtes i temors de veure l'aparell carregat a 160 quilos el metre quadrat i portar "comercialment" 7 persones a bord.

Per tant no és pas el límit de càrrega de l'avió. Amb 11,700 litres de benzine i una càrrega pagant de 600 quilos, l'"Arc-En-Ciel" pesa 16,700 quilos o sigui 186 quilos el metre quadrat. La seva velocitat màxima és de 280 quilòmetres l'hora, i a 236 quilòmetres l'hora el seu radi d'acció és de 6,800 quilòmetres. Davant dels resultats obtinguts, no hi ha raó de dubtar de la possibilitat d'aquestes "performances".

També es diu que l'avió no representava un coeficient de seguretat suficient, i que d'aquest fet resultava perillós. Amb la càrrega de 14,500 quilos, els coeficients de seguretat són: superficie portant, 5.2; fusellatge, 5.5; "empennatge" horizontal, 5.2; tren d'aterratge, 6. Voleu quelcom millor?

Al nostre entendre, el gran interès de la doctrina tècnica de Couzinet, doctrina a la qual sempre ha estat fidel, és de combinar una forta càrrega al metre quadrat i un bon rendiment de la superficie portant amb un gran excedent de potència i una feble càrrega al HP.

L'"Arc-En-Ciel" deu les seves millors qualitats a l'estudi equilibrat d'aquestes característiques; qualitats a les que hem d'afegir una accessibilitat molt real als motors en ple vol que confirma la seva seguretat mecànica."

Això és el que diu Maurice Victor, el qual sense fer fantasies sitúa la "performance" de l'"Arc-En-Ciel" en el seu degut lloc.

PINGUI.

* * *

La continuació del vol de l'«Arc-en-Ciel»

Després de la magnífica travessia de l'Atlàntic-Sud, el trimotor "Couzinet Hispano-Suiza", a despit de les condicions atmosfèriques molt penibles, va aterrar a Buenos Aires després de fer escala a Rio de Janeiro i Pelotas. Resumim la segona part del vol; mateix equipatge: Mermoz, Carretier, René Couzinet, Mailloux, Jean Manuel i Jousse.

L'"Arc-En-Ciel" havia arribat a Natal el 16 de Gener al vespre. Reprengué el seu vol l'endemà, 17, a les 8'50, dirigint-se a Rio de Janeiro Anàvem a seguir aquesta nova etapa tan regularment com les precedents, gràcies el funcionament perfecte que, fa ressaltar la vàlua de l'enginyer Jean Manuel. A les 12'13 l'avió volava sobre Pernambuco, i assenyalava que el seu vol era destorbat per un vent contrari molt violent—reduí la velocitat mitja a 190 kms. l'hora—i pels núvols baixos. Arribava a Bahia a les 14'55, i a Carabellas, a les 17'25. A les 18'28 l'"Arc-En-Ciel" volava sobre Rio de Janeiro amb una escorta de quatre avions brasilers, i a les 18'40 es posava sobre l'Aeròdrom, havent cobert en 9 hores 50 m. els 2,220 kms. de l'etapa. La mitja era per l'ordre de 225 kms. l'hora.

El 19 de Gener havien de marxar de Rio de Janeiro, però les pluges no permeteren la realització d'aquest projecte. L'avió fou literalment enfonsat en el terreny inundat. Haveren d'esperar l'assecament relatiu d'aquest. Per aquesta raó, l'"Arc-En-Ciel" no marxà de Rio de Janeiro fins el 21 de Gener, a les 11'20. La sortida de l'avió en un terreny relliscós, fou quelcom compromesa, però vigorosament portat per les mans de Mermoz ,despegà finalment, després d'una cursa que no accedí de 500 metres. Les previsions meteorològiques eren lluny d'ésser bones. "Si el temps és massa dolent, anuncià l'equipatge, ens pararem a Pelotas". Així fou. Sobre la més gran part del trajecte, l'"Arc-En-Ciel" es mantingué sobre el mar, lluny de les costes. La ràdio continuà sense defallir en la seva missió. A les 13'10, l'avió passà al llarg de Porto-Alegre, i a les 17, després d'haver lluitat contra el mal temps sobre una distància de 1,500 kms., aterrà a Pelotas.

L'"Arc-En-Ciel" havia realitzat el salt Marsella-Buenos Aires—més de 12,000 kms.—, a una velocitat mitja superior a 220 kms. l'hora!

La pròxima setmana establirem un comentari posant de relleu les ventatges i inconvenients que al nostre entendre existeixen avui entre l'avió i el dirigible per les grans travessies trasatlàntiques.

SPRINT

* * *

Un telegrama dels tripulants del «Arc-en-Ciel»

El telegrama que els tripulants han tramès a la famosa firma és una mostra eloqüent de quina va ésser la influència de les excel·lències de construcció i funcionament dels susdits aparells.

Heu-vos ací el text del cable:

"Buenos Aires. — Us prego que accepteu el testimoniatge de la nostra gratitud pel funcionament perfecte dels vostres tres motors Hispano" 650 C V., que equipaven l'"Arc-en-Ciel". A pesar de la temperatura de l'ambient, que arribava als 45 graus, a pesar de les essències de molt diferent classe utilitzades, i dels nombrosos nuclis tempestuosos, travessats, no han acusat cap diferència. Estem encisats de poder-vos trametre les nostres més caloroses felicitacions.—Mermoz, Carretier, Mailloux, Manuel, Jousse."

AUTOMOBILISME

La pròxima Exposició Internacional de l'Automòbil

Tindrà lloc entre els darrers dias de maig y els primers de juny al Palau de la Metal·lúrgia

Enguany, després de sis anys de no haver-se celebrat, s'organitza la VI Exposició Internacional de l'Automòbil, del Cicle i Esports.

Les Cambres de l'Automòbil de Barcelona, superant totes lees dificultats que l'organització d'un certamen d'aquesta importància porta apariades, han fixat per als dies que van del 24 de maig al 5 de juny, per a la celebració de l'exposició de l'automòbil, que tan brillant èxit ha assolit en els anys en què s'ha organitzat. Les diferents exposicions que han estat dutes a terme sempre en augment progressiu, van tenir la seva iniciació oficial, en el certamen celebrat al Palau de Belles Arts, l'any 1919.

Seguí després la celebrada l'any 1922 en un dels palaus de Montjuïc.

L'any 1924 es va organitzar també el Saló Automòbil amb gran èxit. Els anys 1925 i 1927 fou quan assolí la seva màxima esplendor, tant, que calgué utilitzar els dos Palaus de Montjuïc aleshores existents.

Aquest any s'organitzarà a l'ample Saló de la Metallúrgia, un dels més espaiosos del Parc de Montjuïc i dels pocs que es troben en condicions d'ésser utilitzats per a una exposició de tanta importància com aquesta.

Dissabte a la tarda, el president de la Cambra de l'Automòbil, alhora president del Comitè organitzador, Sr. Josep Oriol Cuanyavents, va invitar els representants de la Premsa, per a exposar-los sucintament quins eren els projectes que tenen els organitzadors de la pròxima exposició.

Acompanyaven el Sr. Guanyavents la major part dels elements components del Comitè organitzador, constituït pels senyors Ciudad, Coromines, Aspect, Creus, Fiol, Gallart, Sarrate, Romagosa, Wolf i Masferrer.

El president va exposar davant els periodistes, els diferetns motius que han tingut les Cambres de l'Automòbil de Barcelona per a l'organització del pròxim Saló, i que no és un dels menys importants el de voler contribuir amb el seu esforç a la normalització de la vida econòmica del país, al qual tots hem d'aportar el nostre concurs.

Els elements automobilistes que senten com el que més la responsabilitat del moment, ens volen oferir per mitjà del pròxim Saló, una mostra de la vitalitat del nostre país.

La pròxima Exposició, com les que l'han precedida, es comprendrà de les seccions següents:

Automòbils de ciutat, de turisme, i llurs bastidors complets. Cotxes muntats.

Automòbils de transport i especials amb llurs bastidors complets (òmnibus, camions de repartiment, de guerra, incendis, sanitaris, etc., etc.)

Motos i cicles de tots els sistemes.

Accesoris en general. Olis lubrificants.

Neumàtics i macissos.

Carrosseries per a automòbils.

Tractors agrícoles.

Maquinària, estres i eines per a fàbriques i talers.

Navegació (canoes, llanxes automòbils, motors, accessoris, etc.)

Aviació (dirigibles, aeroplans, motors, accessoris, etc.)

Esports diversos (equips, vestits, abrics, impermeables, publicacions, mapes, plans, itineraris i indústries diverses concernents a l'automobilisme, ciclisme i esports.

Els assistents a l'acte foren obsequiats amb un delicat lonx.

ESTUFES

Gran assortit

S.A.C. Preckler

Ronda Universitat, 14

El cèlebre aviador MERMOZ

amb l'avió "ARC-EN-CIEL"

proveït de tres motors

Hispano-Suiza

de 650 CV., tipus 12 N. B.

travessa

L'ATLANTIC DEL SUD, i aconsegueix per primera vegada

La Unió Intercontinental

a velocitat mitjana superior a 200 quilòmetres per hora i amb tripulació nombrosa de set persones

LA HISPANO SUIZA, S.A.

Carretera de Ribes, núm. 279 - Barcelona

GONZALO COMELLA

SECCIÓ

Gèneres Novetat

20 % DESCOMPTE

CARDENAL CASSANYES, 10 Casa fundada l'any 1870